

İLLER BANKASI ANONİM ŞİRKETİ

**BİR FİNANSMAN ARACI OLARAK FİNANSAL KİRALAMA
VE İLBANK A.Ş.'YE UYGULANABİLİRLİĞİ**

Şebnem Gülsüm ÖZSOY HORZUM

UZMANLIK TEZİ

HAZİRAN 2018



İL BANK
TÜRKİYE'NİN YAPICI GÜCÜ

İLLER BANKASI ANONİM ŞİRKETİ

**BİR FİNANSMAN ARACI OLARAK FİNANSAL KİRALAMA
VE İLBANK A.Ş.'YE UYGULANABİLİRLİĞİ**

Şebnem Gülsüm ÖZSOY HORZUM

UZMANLIK TEZİ

Tez Danışmanı(Kurum)

Mehmet YANDI

Tez Danışmanı(Ankara Üniversitesi)

Prof. Dr. Kadir GÜRDAL

İLLER BANKASI ANONİM ŞİRKETİ'NE

Uzman Yardımcısı Şebnem Gülsüm ÖZSOY HORZUM tarafından hazırlanan “Bir Finansman Aracı Olarak Finansal Kiralama ve İbank A.Ş.’ ye Uygulanabilirliği” adlı tez çalışması aşağıdaki Yeterlik Sınav Kurulu tarafından OYBİRLİĞİ/OY ÇOKLUĞU ile UZMANLIK TEZİ olarak kabul edilmiştir.

	Unvanı	Adı ve Soyadı	İmzası
Başkan	Genel Müdür Yardımcısı	Salih YILMAZ	
Üye	Daire Başkanı	Hüseyin TÖREN	
Üye	Daire Başkanı	Hakkı ÇIRAK	
Üye	Daire Başkanı	Orhan IŞIK	
Üye	Daire Başkanı	Doç. Dr. Birol KAYRANLI	

Tez Savunma Tarihi: 19.06.2018

ETİK BEYAN

“İLLER BANKASI ANONİM ŞİRKETİ Uzmanlık Tezi Yazım Kuralları”na uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildiri, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Şebnem Gülsüm ÖZSOY HORZUM

19 Haziran 2018

Bir Finansman Aracı Olarak Finansal Kiralama

Ve İlbank A.Ş.'ye Uygulanabilirliği

(Uzmanlık Tezi)

Şebnem Gülsüm Özsoy Horzum

İLLER BANKASI ANONİM ŞİRKETİ

Haziran 2018

ÖZET

Dünyada küreselleşmenin yaygınlaşması, teknolojinin sürekli gelişim göstermesi ve rekabetin artması ile işletmeler gelişen teknolojiye uyum sağlayabilmek ve büyüyebilmek için yatırımlara ihtiyaç duyarlar. Ancak söz konusu yatırımlar için her zaman işletmelerin özkaynakları yeterli gelmemektedir. Bu doğrultuda işletmeler için farklı finansman yöntemleri ortaya çıkar. Bu finansman yöntemlerinin çeşitli avantajları ve dezavantajları bulunur ve işletmeler bunları değerlendirerek kendileri için en uygun finansman yöntemini seçerler. Alternatif bir finansman kaynağı olan finansal kiralama, yüksek edinim maliyetleri sebebiyle satın alınması güç olan varlıkların kiralanarak uzun dönemde satın alınmasını sağlayan bir finansman yöntemidir. Finansal kiralama, kiralama konusu varlığın mülkiyet hakkının kiralayanda kalarak varlığın kontrol hakkını kiracıya devreden uzun süreli bir finansman yöntemidir. Finansal kiralamada amaç, varlığın mülkiyetine sahip olmadan sadece kullanım hakkını elde edebilmektir.

Bu bağlamda tez kapsamında finansal kiralamanın tanımı, tarihçesi ve özelliklerinden bahsedilmiş, dünyada ve Türkiye'deki gelişim süreci dikkate alınarak İller Bankası A.Ş.' de finansal kiralamanın uygulanabilirliği değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Finansal Kiralama, Kredilendirme, Leasing

Sayfa Adedi :60

Tez Danışmanı (Kurum) :Mehmet YANDI

Tez Danışmanı (Ankara Üniversitesi) :Prof. Dr. Kadir GÜRDAL

Financial Leasing As A Financing Agent

And Economic Viability Of Ilbank Inc.

(Expertise Thesis)

Şebnem Gülsüm ÖZSOY HORZUM

İLLER BANKASI ANONİM ŞİRKETİ

June 2018

ABSTRACT

Enterprises, which develops as a result of proliferation of globalization, ongoing improvements in technology and increase in the competence, need to investments in order to comply with developing technology and to expand. On the other hand, shareholders' equity of enterprises are not always sufficient for said investments. Accordingly, new kind of financial methods emerge for enterprises. This financial methods have different kind of advantages and disadvantages and enterprises pick up the best option which is suitable for them by evaluating those methods. As an alternative financial resource, leasing is one of the financial method allowing the purchase of assets in long term, which have difficulties of purchase because of high allocation costs, by renting. Leasing is one of the long term financial method which assigns the control right of assets to the renter by keeping property right of said asset at the lesser as well. The purpose of leasing is to obtain the right of usage for assets without having the property of it.

At that point, within the framework of this thesis, it is mentioned about the definition, history and features of leasing and also within this scope the implication results of leasing at "İller Bank A.Ş." by considering developmental path of it in the World and in Turkey will be examined.

Key Words :Financial lease, credit facility,leasing

Page Number :60

Supervisor (Corporate) : Mehmet YANDI

Supervisor (Ankara University) : Prof. Dr. Kadir GÜRDAL

TEŐEKKÖR

Tez çalıőmamda kurum danıőmanım Uzman Mehmet YANDI' ya çalıőmam boyunca bilgi ve tecrübelerini paylaşarak yardımlarını esirgemeyen Üniversite Danıőmanım Prof. Dr. Kadir GÖRDAL'a, İller Bankası'ndaki çalıőma sürem boyunca desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen değerli Daire Baőkanım Sn. Bilgin KOLUAÇIK'a ve mődőrüm Sn. Muhammed Saim YENİDEDE' ye ve manevi desteklerinden ötürü aileme ve eőim Burak Can HORZUM' a,

teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

	SAYFA
ÖZET	İ
ABSTRACT	İİ
TEŞEKKÜR	İİİ
İÇİNDEKİLER	İV
ŞEKİLLERİN LİSTESİ.....	VI
TABLoların LİSTESİ	Vİİ
GİRİŞ	1
1.FİNANSAL KİRALAMA	5
1.1.Finansal Kiralama Tanımı	5
1.2.Finansal Kiralamaya Konu Olan Mallar	9
1.3.Finansal Kiralama Tarihçesi.....	11
1.4.Finansal Kiralamanın Özellikleri	16
1.5.Süre Bakımından Finansal Kiralama Çeşitleri	17
1.5.1.Finansal kiralama.....	17
1.5.2.Faaliyet kiralaması.....	19
1.5.3.Devreden ve dönemsel kiralama.....	20
1.5.4.Kısa ve uzun süreli kiralama	21
1.6.Konuları Bakımından Finansal Kiralama Çeşitleri	21
1.6.1.Taşınır ve taşınmaz mallarda kiralama	21
1.6.2. Yatırım ve tüketim mallarında kiralama.....	21
1.6.3.Birinci el ve ikinci el kiralama	22
1.7.Tarafları Bakımından Finansal Kiralama Çeşitleri	22
1.7.1.Doğrudan ve dolaylı kiralama	22
1.8. Kiralanan Malın Yükümlülükleri Açısından Finansal Kiralama Çeşitleri	23
1.8.1.Brüt Kiralama	23
1.8.2.Net Kiralama.....	23
1.9.Kiralayanın Bulunduğu Yere Göre Finansal Kiralama Çeşitleri	23
1.9.1. Yurtiçi finansal kiralama	23
1.9.2. Yurtdışı finansal kiralama	25
1.10. Özel Finansal Kiralama Çeşitleri.....	25
1.10.1. Satış ve geri finansal kiralama.....	25
1.10.2. Swap finansal kiralama.....	26
1.10.3. Kaldıraçlı finansal kiralama.....	27
1.10.4. Satışa yardımcı finansal kiralama.....	27
1.10.5. Vergi Kiralamaları	28
1.10.6. Gerçek Kiralama.....	28
1.10.7. Deneme Süreli Kiralama	28
1.10.8. Alt Finansal Kiralama.....	28

1.10.9. Personel Kiralama.....	29
1.10.10. Seken Ödemeli Kiralama.....	29
1.10.11. Yüzdeli Finansal Kiralama	29
2. TÜRKİYE’DE FİNANSAL KİRALAMA.....	31
2.1. Finansal Kiralamanın Tarafları	39
2.1.1. Kiralayan (Lessor)	39
2.1.2. Satıcı (Supplier).....	40
2.1.3. Kiracı (Lessee).....	40
2.2. Finansal Kiralamanın Avantajları	40
2.2.1. Finansal kiralamanın kiracı yönünden avantajları.....	40
2.2.2. Finansal kiralamanın kiralayan yönünden avantajları	42
2.3. Finansal Kiralamanın Ülke Ekonomisi Açısından Avantajları	42
2.4. Finansal Kiralamanın Dezavantajları	43
2.5. Finansal Kiralama İşleyişi ve İş Akışı.....	44
3. İLLER BANKASI VE FİNANSAL KİRALAMA.....	47
3.1. İller Bankası Finansal Yapısı	48
3.2. İller Bankası Ve Benzer Örnekleri	49
3.3. İller Bankasının Amaçları	51
3.4. İller Bankası ve Finansal Kiralama	52
3.4.1. İller Bankası İçin Finansal Kiralamanın Faydaları.....	55
3.4.2. Finansal Kiralamanın Yerel Yönetimlere Faydaları.....	55
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	57
KAYNAKLAR.....	61
ÖZGEÇMİŞ.....	65

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 1.1. Finansal Kiralamanın Tarihsel Gelişimi.....	13
Şekil 1.2. Satış ve Geri Finansal Kiralamada Kiracı ve Kiralayan İlişkisi.....	26
Şekil 2.1. Finansal Kiralamanın İşleyişi.....	44
Şekil 2.2. Finansal Kiralama İşleyiş İş Akışları	45

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Çizelge 1.1. Dünya Ülkelerinin Finansal Kiralamaya Geçiş Yılları.....	14
Çizelge 1.2. 1990–2015 Yılları Arasında Dünya’da Finansal Kiralama İşlem Hacmi.....	14
Çizelge 1.3. Penetrasyon Oranına* Göre İlk 50 Ülke	15
Çizelge 1.4. Faaliyet Kiralaması ve Finansal Kiralamanın Karşılaştırılması	20
Çizelge 2.1. Finansal Kiralama ile İlgili Genel Bilgilerin Dönemsel Olarak Karşılaştırılması	33
Çizelge 2.2. Finansal Kiralama İşlemlerinin Sektörlere Göre Dağılım İcmali (I. Dönem)	34
Çizelge 2.3. Finansal Kiralama İşlemlerinin Sektörlere Göre Dağılım İcmali (II. Dönem).....	35
Çizelge 2.4. Mal Gruplarının 2017 Yılı I. Dönem ve 2016 Yılı I. Dönem dağılım yüzdeleri	36
Çizelge 2.5. Mal Gruplarının 2017 Yılı II. Dönem ve 2016 Yılı II. Dönem dağılım yüzdeleri .	37
Çizelge 2.6. Türkiye’de Faaliyet Gösteren Finansal Kiralama Şirketleri.....	38
Çizelge 2.7. Türkiye’de Finansal Kiralama İşlem Hacmi (2016-2017 I. Dönem).....	38
Çizelge 2.8. Türkiye’de Finansal Kiralama İşlem Hacmi (2016-2017 II. Dönem).....	39
Çizelge 3.1. İller Bankası 2015-2016 Özet Finansal Bilgiler	49
Çizelge 3.2. 2004-31.01.2018 tarihleri arasında Kredili Araç-Gereç ve Malzeme Alımı.....	52
Çizelge 3.3. Kredili Araç-Gereç ve Malzeme Alımı (01.01.2016-31.12.2016)	53
Çizelge 3.4. 01.01.2017-31.12.2017 tarihleri arasında Kredili Araç-Gereç ve Malzeme Alımı	54

GİRİŞ

Finansal kiralama (leasing), Amerikan Hukukunda doğan, varlığın mülkiyet hakkı ile ekonomik yararlılığını ayırt eden ve varlığın mülkiyet hakkının getirmiş olduğu finansman yüklerini ortadan kaldıran bir yöntemdir (Altop,1990:3).

Aristoteles M.Ö. 350 yılında zenginliğin, kaynağının varlığın mülkiyet hakkına sahip olmaktan ziyade, kullanım hakkına sahip olmaya dayandığını belirtmiştir(Altop,1990:3). Bu bağlamda kullanım hakkına sahip olmanın yani kiralamanın ilk örnekleri Fenikelilerin gemileri kiraya vermesiyle görülmüştür(Kocaağa,1999:30). Aristo'nun ortaya attığı düşüncesi ile Fenikelilerin uygulamaları finansal kiralamanın kökeninin eskilere dayandığı göstermektedir. Ancak 18. yüzyılda Adam Smith Aristoteles' in düşüncesinden etkilenerek sermaye birikiminin üretim araçlarının mülkiyetinden değil işletilmesinden kaynaklandığını ileri sürerek finansal kiralamanın temellerini atmıştır (Kocaağa,1999:30).

1877 yılında da Amerikan telekomünikasyon şirketi Bell-Telephone-Company sahibi olduğu telefonları satmayı bunları finansal kiralama ile kiraya vermesi de finansal kiralamanın ilk örneklerinden kabul edilebilir (Altop,1990:3). Bu örneğin ardından benzer Amerikan şirketleri de finansal kiralamayı uygulamaya başlamıştır. Ancak kiralamanın amaçları farklılaşmıştır. Bazı şirketler kâr hedeflerken bazıları ise kiraya vermiş oldukları varlığın bakımının en iyi bu şekilde yapılacağına kanaat getirdiklerinden finansal kiralama yöntemini seçmişlerdir. Yapılan bu sözleşmeler finansman elde etmeyi amaçladığından sözleşme süresi içermemekteydi (Altop,1990:3). Ayrıca bu sözleşmeler kâr amacı güttüğünden ürün çeşitleri ve iş hacimleri sınırlı olmuştur(Altop,1990:4).

1952 yılında Amerika Birleşik Devletleri San Francisco'da 20.000 dolar sermaye ile kurulan ve dünyanın en büyük finansal kiralama şirketi olan "United States Leasing Corporation" in kurulmasıyla finansal kiralama gerçek anlamda yapılmaya başlanmıştır (Kocaağa,1999:31).

Amerika Birleşik Devletleri'nde finansal kiralama şirketlerinin kurulması, finansal kiralamanın Avrupa'ya yayılmasını sağlamıştır. 1952' den sonra 10 yıllık sürede Avrupa' da yayılan finansal kiralama şirketlerinin Amerikan şirketleri tarafından kurulduğu görülmüştür (Kocaağa,1999:31).

Finansal kiralamanın hızlı gelişme göstermesi, bu gelişmeyle pek çok uluslararası şirketin kurulmuş olması ve de buna paralel olarak ortaya çıkan sorunların çözülebilmesi amacıyla 1972 yılında 15 ülkenin yer aldığı Avrupa Leasing Birliği (LEASEUROPE) Brüksel’de kurulmuştur(Kocaağa,1999:32). Bugün Türkiye’nin de üyesi olduğu Avrupa Leasing Birliği’nin 33 üyesi bulunmakta olup Avrupa kıtası dışındaki kıtalarda yer alan ülkelerde üyeler arasındadır. Bu birliğin görevleri arasında üye ülkelerde finansal kiralama uygulamalarının hukuki açıdan ne şekilde değerlendirildiğini araştırmak, ortaya çıkan sorunları çözmek, üye ülkeler arasında bilgi aktarımını sağlamak, Avrupa finansal kiralama sektörünün durumunu ve gelişimi hakkında istatistiki bilgiler yayınlamak ve toplantılar düzenlemek yer almaktadır(Altop,1990:12-13).

Türkiye’de finansal kiralama köklü bir geçmişe sahip değildir; ancak sektörde hızlı bir gelişme yaşanmış ve finansal kiralama ile ilgilenen şirket sayısında artışlar meydana gelmiştir. İlk örneklere faizi reddeden Arap şirketler ile olan ilişkilerde rastlanmaktadır. Bu mevcut ilişkileri canlandırabilmek adına faizsiz bir sistemin öngörüldüğü yapı oluşturabilmek için “Özel Finans Kurumları” oluşturulmuş ve 16 Aralık 1983 tarih ve 83/7506 sayılı Özel Finans Kurumları Hakkında Kararname çıkartılmıştır. Böylelikle finansal kiralama terimi mevzuata kazandırılmıştır. Söz konusu kurumdan beklenen gelişmelerin oluşmaması üzerine 10 Haziran 1985 tarihinde Finansal Kiralama Kanunu yürürlüğe girmiştir (Koç,2004:3-4). Bu tarihten sonra 19 Ekim 2005 tarih 5411 sayılı Bankacılık Kanunu’nun 93/1-a maddesi “Bankalar ve finansal holding şirketleri ile diğer kanunlarda ve ilgili mevzuattaki hükümler saklı kalmak kaydıyla finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketlerinin; kuruluş ve faaliyetlerini, yönetim ve teşkilat yapısını, birleşme, bölünme, hisse değişimi ve tasfiyelerini düzenlemek, uygulamak, uygulamasını sağlamak, uygulamayı izlemek ve denetlemek” ile yetki Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu’na (BDDK’ya) verilmiştir (Bankacılık Kanunu,2005:Madde 93).

Finansal kiralama sektöründe yaşanan gelişmelere paralel olarak var olan düzenlemelerin yeterli olmadığı görüldüğünden BDDK tarafınca hazırlanan Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanun Tasarısı Taslağı 28 Nisan 2009 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne gönderilmiş ve bu tarihin ardından 21 Kasım 2012 tarihinde 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu yürürlüğe girmiştir.

Tezin ilk bölümünde finansal kiralamanın tanımı ve tarihçesi anlatılarak genel olarak finansal kiralama üzerinde durulmuş; finansal kiralama ve çeşitlerinden bahsedilmiştir.

İkinci bölümde Türkiye’de finansal kiralamanın gelişim sürecinden ve işleyişinden bahsedilmiştir. Daha sonra finansal kiralamanın avantaj ve dezavantajlarına değinilmiştir.

Son bölümde ise finansal kiralamanın İller Bankası A.Ş. nezdinde uygulamasından bahsedilerek banka ve yerel yönetimler açısından finansal kiralamanın önemi üzerinde durulmuştur.

1.FİNANSAL KİRALAMA

1.1.Finansal Kiralama Tanımı

Finansal Kiralama ya da yaygın olarak bilinen adıyla Leasing “kiraya verme” anlamına gelmektedir. Finansal kiralama, 1930’da Amerika Birleşik Devletleri’nde yaşanan büyük ekonomik kriz sonrasında finansal zorlukların üstesinden gelebilmek amacıyla ortaya çıkmıştır. Ancak ekonomi hayatında finansal kiralama pek çok şekilde ifade edilmektedir. İngilizce kökenli bir kelime olan leasing “toprak vb. taşınmazların uzun süreli olarak kiralanması” anlamına gelmekte olup Türkçe’ de kiraya verme, kira kontratı, uzun vadeli kiralama, sabit varlık kiralaması gibi farklı şekillerde ifade etmek mümkündür ancak bu ifadeler kelimenin tam karşılığını vermediğinden leasing kelimesi kullanılmıştır.

Leasing pek çok dilde farklı kelimeler kullanılarak tanımlanmıştır. Örneğin İtalya’da “*Lecaziene Finanzlaric*”, İspanya’da “*Arrenolamiento Financiero*”, Almanya’da “*Leasinggeschaef*” Fransa’da “*Credit Bail*” ve daha sonraları ise “*Location Firanciere*” terimleri kullanır(Ergül, Dumanoglu,2003:1). Ancak global anlamda ortak bir kelime oluşturmak amacıyla *Leasing* kelimesi kullanılmaktadır. Kelimenin kökenini incelemek gerekirse Lease sözcüğü kiraya verme, kiralama anlamlarına gelmekte olup Leasing kelimesini oluşturmaktadır.

Finansal Kiralama (Leasing), belirli bir süre için leasing şirketi (kiralayan) ile yatırımcı (kiracı) arasında imzalanan bir sözleşme ile yatırımcının seçmiş olduğu yatırım malının leasing şirketi tarafından satın alınarak belirli kira ödemesi karşılığında yatırımcının kullanımına sunulmasını sağlayan bir finansman şeklidir (Kondak, 2002: 1).

Avrupa Leasing Birliği (European Leasing Association- ELA) tarafından yapılan finansal kiralama tanımına göre; belirli bir süre için kiralayan ve kiracı arasında düzenlenen, üreticiden kiracı tarafından seçilip kiralayan tarafından satın alınan bir malın mülkiyeti kiralayanda, kullanımını ise kiracıda bırakan bir anlaşmadır (Şenay,1987:52).

Türkiye’de finansal kiralama faaliyetlerini düzenleyen 2012 tarihli 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu leasingi şu şekilde tanımlamaktadır:

“Bir finansal kiralama sözleşmesine dayalı olmak koşuluyla, bu Kanun veya ilgili mevzuatı uyarınca yetkilendirilen kiralayan tarafından finansman sağlamaya yönelik olarak bir malın mülkiyetinin kira süresi sonunda kiracıya devredilmesi; kiracıya kira süresi sonunda malın rayiç bedelinden düşük bir bedelle satın alma hakkı tanınması; kiralama süresinin malın ekonomik ömrünün yüzde sekseninden daha büyük bir bölümünü kapsamaması veya finansal kiralama sözleşmesine göre yapılacak kira ödemelerinin bugünkü değerlerinin toplamının malın rayiç bedelinin yüzde doksandan daha büyük bir değeri oluşturması hâllerinden herhangi birini sağlayan kiralama işlemidir.”

İlgili kanunun 3. Maddesi finansal kiralama sözleşmesine konu olan taraflar ve finansal kiralamaya ilişkin tanımlar şöyledir:

a) Birlik: Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Birliğini,

b) Faaliyet kiralaması: Finansal kiralama dışında kalan kiralamayı,

c) Fatura: 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre düzenlenen fatura ve fatura yerine geçen belgeleri,

ç) Finansal kiralama: Bir finansal kiralama sözleşmesine dayalı olmak koşuluyla, bu Kanun veya ilgili mevzuatı uyarınca yetkilendirilen kiralayan tarafından finansman sağlamaya yönelik olarak bir malın mülkiyetinin kira süresi sonunda kiracıya devredilmesi; kiracıya kira süresi sonunda malın rayiç bedelinden düşük bir bedelle satın alma hakkı tanınması; kiralama süresinin malın ekonomik ömrünün yüzde sekseninden daha büyük bir bölümünü kapsamaması veya finansal kiralama sözleşmesine göre yapılacak kira ödemelerinin bugünkü değerlerinin toplamının malın rayiç bedelinin yüzde doksandan daha büyük bir değeri oluşturması hâllerinden herhangi birini sağlayan kiralama işlemi,

d) Kiralayan: Katılım bankaları, kalkınma ve yatırım bankaları ile finansal kiralama şirketlerini,

e) Kiracı: Finansal kiralamayı kabul edeni,

f) Kontrol: Bir tüzel kişinin; sermayesinin, asgari yüzde elli birine sahip olma şartı aranmaksızın, çoğunluğuna doğrudan sahip olunması veya bu çoğunluğa sahip olunmamakla birlikte imtiyazlı hisselerin elde bulundurulması veya diğer hissedarlarla yapılan anlaşmalara istinaden oy hakkının çoğunluğu üzerinde tasarrufta bulunulması

suretiyle veya herhangi bir suretle yönetim kurulu üyelerinin karara esas çoğunluğunu atayabilme ya da görevden alma gücünün elde bulundurulmasını,

g) Kurul: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunu

ğ) Kurum: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,

h) Özkaynak: Ödenmiş sermaye, sermaye yedekleri, kâr yedekleri, dönem net kârı, geçmiş yıllar kârı ve Kurulca belirlenecek diğer kalemler toplamından varsa dönem net zararı, geçmiş yıllar zararı ve Kurulca belirlenecek diğer kalemlerin düşülmesi suretiyle elde edilen bakiye ile nitelikleri Kurul tarafından belirlenecek sermaye benzeri borçları,

ı) Şirket: Türkiye’de kurulu finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri ve finansman şirketlerini,

i) Şube: Şirketin bağımlı bir parçasını oluşturan ve faaliyetlerinin tamamını veya bir kısmını kendi başına yapan her türlü iş yerini,”

tanımlamaktadır (Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansal Şirketler Kanunu,2012:Madde 3).

Finansal Kiralama tanımı ilk olarak 1976’da Amerika Birleşik Devletleri’nde bulunan Finansal Muhasebe Standartları Komitesi (International Accounting Standarts Comitte) tarafından yapılmıştır. Bu komitenin 13 no.lu kararına göre bir işlemin finansal kiralama sayılabilmesi için;

- Kira sözleşmesinde süre bitiminde malın mülkiyetinin kiracıya devri belirtilmeli,
- Kira sözleşmesinde kira süresinin bitiminde kiracıya kiralanan varlığı piyasa fiyatının altında bir fiyattan satın alma hakkı verilmeli,
- Kira sözleşmesinde belirtilen kira süresi varlığın ekonomik ömrünün %75’ini kapsamalı,
- Kira süresi boyunca kiracının yapmış olduğu ve yapacağı ödemelerin iskonto edilmiş bugünkü değerleri toplamı kiralanan varlığın rayiç bedelinin en az %90’ına eşit olması gereklidir (Ceylan,1998:62).

Bu finansman yönteminin, işletmelerin yatırım mallarını satın almayı kiralayarak sermayelerini işletmenin diğer yatırımlarında kullanmasını sağlayıp işletme verimliliğinin artmasında önemi büyüktür (Erol, Yıldırım ve Toroslu,2011:s.32).

Finansal kiralamayı özetlemek gerekirse; kiralamak istediği varlığa ihtiyaç duyan taraf ilk olarak varlığın üreticisine ulaşım anlaşmaya varır. Anlaşmanın ardından bir finansal kiralama şirketine başvurarak limit talep eder. Finansal kiralama şirketi ise başvuru yapan işletmenin bilgilerini toplar ve kredi verilip verilmeyeceğini ve verilecekse de hangi koşullarda verileceğini belirler. İşletmenin koşulları kabul etmesi halinde ise finansal kiralama sözleşmesi imzalanır. Ödeme noktasında gelindiğinde de finansal kiralama şirketi sözleşme şartları çerçevesinde devreye girer (Gapenski ve Reiter,2009:2). Kiralanacak ürün yurtdışında ya da Türkiye’de ise farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Eğer ürün Türkiye’deki bir satıcıdan alınacaksa satıcı alıcının imzalamış olduğu ve ürünün kendisi tarafından teslim alındığını gösteren faturalar ile finansal kiralama şirketine başvurur. Daha sonra finansal kiralama şirketi de ürünün bedelini satıcıya öder.

Ancak kiralanacak ürün yurtdışında bulunmakta ise yine farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Akreditif ile ödeme yapılacaksa finansal kiralama şirketi satıcı lehine olacak şekilde bankadan akreditif açılmasını ister. Banka da bu akreditifi satıcının bulunduğu yerdeki muhabir bankaya iletir, satıcının bulunduğu yerdeki muhabir banka da akreditifin açıldığını satıcıya bildirir. Satıcı taraf, ürünleri finansal kiralama şirketine gönderir ve belgeleri de bankaya iletir. Satıcı tarafın bankası, belgeleri finansal kiralama şirketinin bankasına gönderir. Kiralayan tarafın bankası, ürünün bedelini tahsil ettikten sonra muhabir bankaya bedelin satıcıya ödenmesi için talimat verir. Son olarak finansal kiralama şirketi gümrükten almış olduğu varlıkları kiracı tarafa teslim eder.

Finansal kiralamanın ana amacı; işletmelerin yatırımlarını finanse edebilmesidir. İşletmelerde kaynak yetersizliği sorununun ortaya çıkması finansal kiralamaya yönelimi sağlamıştır. Finansal kiralamanın diğer bir amacı ise işletmelerin vergi ve faiz yükünü azaltması, işletmelerin ödenen kira tutarlarını gider olarak gösterebilmesi ve de finansal kiralama şirketlerinin de kira bedellerini bilançoda aktif değer olarak gösterebilmesidir (Ergül ve Dumanoglu,2003:2-3).

Finansal kiralama adi kiralamadan farklılık göstermektedir. Bu farklılıklar şöyledir: FİDER(Finansal Kiralama Derneği), Finansal Kiralama Hukuku Sempozyumu, Görüşme Tutanağı, 2004:13) :

- Finansal kiralamada kiracı olan taraf kiralamak istediği varlığı seçerken, adi kiralamada kiralayan taraf seçmektedir.
- Finansal kiralama sürecinde kira süresi kiralanacak varlığın ekonomik ömrüne yakinken, adi kiralamada bu süre varlığın ekonomik ömründen kısa olmaktadır.
- Finansal kiralama işleminde ödenecek kira bedellerinin toplamı varlığın maliyetine yakın veya eşitken, adi kiralamada kira bedeli arz ve talebe göre belirlenmekte olup varlığın maliyetiyle ilişkili değildir. Genel olarak varlığın değerinin altındadır.

1.2.Finansal Kiralamaya Konu Olan Mallar

Finansal kiralama sözleşmelerine her türlü taşınır ve taşınmaz mal konu olabilmektedir. Medeni Kanun' un 686. Maddesinde taşınır mallar; “bir yerden diğer bir yere nakledilebilen eşya ile gayrimenkul mülkiyetinde dahil olmayan ve temellüğe salih bulunan tabii kuvvetler” olarak tanımlanmaktadır (Medeni Kanun,2001:Madde:686). Taşınmaz mallar da Medeni Kanun'un 632. Maddesinde “arazi ve madenler ile tapu sicilinde müstakil ve daimi olmak üzere ayrıca kaydedilen haklar ve Kat Mülkiyeti Kanunu'na göre kat mülkiyetine konu olan bağımsız bölümler” olarak tanımlanmıştır (Koç,2004:53).

Finansal kiralama sözleşmelerine konu olacak olan taşınır ve taşınmaz malların özellikleri şöyledir:

- Bir yıldan fazla kullanılabilmeleri,
- Kiralama dönemi bitiminde kiralama konusu olan varlığın özelliklerinin bozulmamış olması,
- Söz konusu varlığın bağımsız olarak kullanılabilmesi,
- Tüketim malzemesi özelliğinin bulunmaması

Buna göre dünyada kiralamaya konu olabilecek varlıklar aşağıdaki gibidir:

- “Taşıtlar,
- Büro makineleri,

- Santraller dâhil her türlü haberleşme araçları,
- Otelerde kullanılan her türlü demirbaş ekipman,
- Tarım alet ve makineleri,
- Takım tezgâhları, tekstil makineleri,
- Yol-iş-inşaat makineleri,
- Petrol sondaj ve çıkarma ekipmanları,
- Matbaa makineleri,
- Tıbbi cihazlar ”

Türkiye’de mevcut yasal düzenlemelere göre finansal kiralamaya konu olabilecek varlıklar ise şunlardır:

- “Tekstil makineleri,
- Bilgisayarlar ve yüksek kapasiteli bilgi işlem üniteleri,
- Uçaklar, helikopterler,
- Matbaa makineleri,
- Kuru yük gemileri, tanker, ro-ro ve diğer deniz taşıtları,
- Sanayi kalıpları,
- Tıbbi cihazlar,
- Santraller ve haberleşme araçları,
- Elektronik şans makineleri,
- Otobüsler,
- Tezgâhlar, makineler,
- Komple fabrikalar,
- Şirketler için otomobiller,
- İnşaat makineleri, vinçler,
- Komple hastane, otel ve büro donanımları. ”

Ancak fikri ve sınai haklar, patent hakları, bilgisayar yazılımları, hammadde ve yarı mamul özelliği bulunan varlıklar finansal kiralama sözleşmelerine konu olmamaktadır (Bengü,2007:7).

1.3.Finansal Kiralama Tarihçesi

Finansal kiralama tarihi çok eskilere dayanmakta olup ilk uygulanma alanı M.Ö. 2000 yıllarında Sümerliler ile ortaya çıkmıştır (Çakan,2006:4). Bu dönemde tarım aletlerinin kiralanması finansal kiralamanın doğmasını sağlamıştır. M.Ö. 350 yılında ünlü düşünür Aristoteles zenginliğin malın mülkiyet hakkına sahip olmaktan ziyade bu hakkın kullanılmasından kaynaklandığını ifade etmesi ile finansal kiralama tarihte kendine yer edinmeye başlamıştır (Altop,1990:3). Finansal kiralamanın ilk örneklerine Fenikeliler döneminde rastlanmaktadır. Fenikeliler, gemileri ve arazileri finansal kiralamanın günümüz uygulamalarına benzer şekilde kira sözleşmelerine konu etmişlerdir (Çakan,2006:6).

11. yüzyılda Venedikliler, çok pahalı olan gemi çapalarını gemi sahiplerine kiralarak yine finansal kiralamanın ilk örneğini ortaya koymuşlardır (Toroslu,2000:3).

Aristo'nun ortaya attığı düşüncesinden 2200 yıl sonra M.S. 18. Yüzyıl'da Adam Smith Aristoteles'in düşüncelerinden etkilenerek "*sermaye birikiminin üretim araçlarının mülkiyetinden değil, işletilmesinden kaynaklandığını*" ifade ederek finansal kiralamanın temellerini atmıştır (Kocaağa,1999:30).

1855 yılında Birmingham Wagon Company ilk tescilli finansal kiralama (leasing) şirketi olma unvanını vagonlarını beş ile sekiz yıllık süreler içerisinde kiralarak kazanmıştır ancak finansal kiralama terimi ilk olarak 1877 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde Bell Telephone Company adlı şirketin telefonlarını müşterilere kiralaması ile kullanılmaya başlanmıştır. 1880 yılında ise "United Shoes Company" sahibi olduğu ayakkabı makinelerini ayakkabıcılara kiralamaya başlamıştır(Kocaağa,1999:30). 1920'li yıllarda IBM ve Remington Rand Company firmaları da kiralama yolunu takip etmişlerdir; ancak bu şirketlerin amacı yatırımların finansmanını sağlamak değil, kâr elde etmek veya kiralamaya konu varlığın bakımını güvenceye almaktır (Altop,1990:4).

1930'da Amerika Birleşik Devletleri'nde ortaya çıkan büyük krizin atlatılabilmesi amacıyla modern anlamda finansal kiralama uygulanmaya başlanmıştır (Söyler,2007:21). İkinci Dünya Savaşı'nın patlak vermesiyle de bu defa savaş aletleri finansal kiralamanın konusu olmuştur. Gelişen teknolojilere karşılık olarak banka kredilerindeki yetersizlik ve

makineye sahip olmanın değil de kullanmanın önemli olduğunun anlaşılması ile şirketler finansal kiralamaya yönelmeye başlamıştır. (Ersan,1985:34).

1942 yılında General Motors üretmiş olduğu araçları finansal kiralama ile satışa çıkarmıştır. United States Leasing Corporation 1952’de Amerika’da kurulan ilk modern finansal kiralama şirketi olmuş, bu kuruluş finansal kiralamanın Avrupa’ya ve dünyaya yayılmasını sağlamıştır (Kırpıcı,2001:7). Bu yayılma sonucunda 1972’de Brüksel’de on beş ülkenin kiralama birliklerinin yer aldığı Leaseurope kurulmuştur.

Bu kuruluş bugün itibariyle aralarında Türkiye’nin de bulunduğu otuz üç ülkenin kiralama birliklerinden oluşmaktadır. Bu tarihten sonra Avrupa’ya yayılan finansal kiralama artık gelişmekte olan ülkelerde de kendine yer edinmeye başlamıştır (Söyler,2007:22). Bütün bu gelişmelere katkısı olan bir diğer etken de Dünya Bankası’nın uzantısı konumundaki Uluslararası Finansman Kurumu’nun (IFC) çalışmalarıdır. Bu kurumun çalışmaları ile küçük ölçekli sanayi finanse edilebilmiş ve yabancı sermaye girişi sağlanmıştır (Kocaağa,1999:33).

Finansal kiralama 1980’lerde sanayileşmiş ülkelerin tümünde finans sektöründe önemli hale gelmiştir. Fakat 80’lerin ortalarında finansal kiralama işlemlerine kısıtlamalar getirilmiş, bu kısıtlamalar da duraklamaya neden olmuştur. Bazı ülkelerin finansal kiralama aleyhine vergi düzenlemesi yapması ile finansal kiralama işlemleri düşük seviyelerde gerçekleşmiştir ancak yine de finansal kiralama işlemlerin büyüme hızı artmaya devam etmiştir. 1960’larda sanayileşen ülkelerde kurulup gelişim gösteren finansal kiralama 1970’lerde çok uluslu şirketler aracılığıyla dünya tarafından bilinmeye başlamış 1980’lerde de uluslararası bir kimliğe sahip olmuştur (Uyanık,1990:21).



Şekil 1.1. Finansal Kiralamanın Tarihsel Gelişimi (Uzun, 2016, s.17)

Finansal kiralamanın hızla gelişmesine neden olan etmenler aşağıda yer aldığı gibidir:

- İşletmelerde profesyonel yönetim anlayışının önem kazanmasıyla yönetimde varlığın mülkiyetinden çok kullanımının daha çok avantaj getirdiğinin anlaşılması,
- Teknoloji yönetimindeki yaşanan gelişmeler,
- Kaynak ihtiyacının artması,
- Fon kaynağı bulmada yaşanan sıkıntılar,
- Uluslararası finansal kiralamanın sağladığı birtakım avantajlar(Berk,2000:265-266)

Çizelge 1. 1. Dünya Ülkelerinin Finansal Kiralamaya Geçiş Yılları (Köteli,1991,s.33)

Ülke	Taşınmazlar	Taşınırlar
ABD	1936	1950/52
İngiltere	1952	1960
Federal Almanya	1962	1962
Fransa	1965	1962
Belçika	1965	1961/63
İtalya	1969	1963/65
İsviçre	1969	1964
Türkiye	1986	1986

Tablo 1’de görüldüğü üzere finansal kiralama ilk olarak Amerika Birleşik Devletleri’nde uygulanmıştır. Avrupa’da ise Amerika Birleşik Devletleri’nden yaklaşık 30 yıl sonra bir finansman yöntemi olarak kendine yer bulmuştur. Türkiye için finansal kiralamanın miladı 1985 yılında çıkarılan kanun olarak alınabilir. Bu tablodan da anlaşılacağı üzere finansın merkezinin Wall Street olarak yani Amerika Birleşik Devletleri olarak kabul edilmesi çok yanlış bir tespit değildir.

Çizelge 1. 2. 1990–2015 Yılları Arasında Dünya’da Finansal Kiralama İşlem Hacmi (fkb.org.tr)

Yıl	İşlem Hacmi (Milyar USD)	Önceki Yıla Göre Değişim (%)
1990	331,6	-
1991	345,3	4,13%
1992	323,3	-6,37%
1993	309,6	-4,24%
1994	356,4	15,12%
1995	409,1	14,79%
1996	428,1	4,64%
1997	405,8	-5,21%
1998	432,5	6,58%
1999	473,5	9,48%
2000	499	5,39%
2001	476,7	-4,47%
2002	461,6	-3,17%

2003	511,3	10,77%
2004	579,1	13,26%
2005	582	0,50%
2006	633,7	8,88%
2007	780,4	23,15%
2008	732,8	-6,10%
2009	557,3	-23,95%
2010	594,5	6,68%
2011	796,7	34,01%
2012	868	8,95%
2013	884	1,84%
2014	944,3	6,82%
2015	1.005,30	6,46%
2016	1.900,8	9,40%

Tablo 2’de Finansal Kiralamanın 1990 ila 2015 yılları arasındaki 26 yıllık işlem hacminin büyüklüğü görülmektedir. 26 yılda Dünya’da finansal kiralama 331 Milyon Dolar’dan yaklaşık 1 Trilyon Dolar’a ulaşarak işlem hacmini 3 katına çıkarmıştır.

Çizelge 1.3 Penetrasyon Oranına* Göre İlk 50 Ülke

Sıralama	Ülke	2016 Oran	Sıralama	Ülke	2016 Oran
1	Estonya	4,97	26	Belçika	1,5
2	İsveç	3,93	27	İtalya	1,37
3	Litvanya	3,72	28	Romanya	1,31
4	Danimarka	3,4	29	Fas	1,3
5	İngiltere	3,11	30	Japonya	1,2
6	Slovenya	3,09	31	Peru	1,18
7	Polonya	2,98	32	Güney Afrika	1,09
8	Letonya	2,74	33	Sırbistan-Karadağ	0,85
9	Çekoslovakya	2,31	34	Türkiye	0,84
10	Finlandiya	2,27	35	Rusya	0,82
11	Avustralya	2,25	36	Şili	0,81
12	Kolombiya	2,2	37	Hollanda	0,79
13	ABD	2,06	38	Kore	0,76
14	Tayvan	1,89	39	İspanya	0,7
15	Avusturya	1,85	40	Meksika	0,68
16	Almanya	1,85	41	Özbekistan	0,45
17	Çin	1,84	42	Malezya	0,36

18	Norveç	1,83	43	İran	0,31
19	İsviçre	1,81	44	Ukrayna	0,23
20	Bulgaristan	1,79	45	Yunanistan	0,17
21	Kanada	1,69	46	Nijerya	0,13
22	Portekiz	1,65	47	Hong Kong	0,12
23	Macaristan	1,65	48	Arjantin	0,11
24	Fransa	1,58	49	Mısır	0,1
25	Slovakya	1,54	50	Brezilya	0,1

* Penetrasyon Oranı: Yatırımların finansal kiralama yoluyla finanse edilme oranı

Kaynak: WLY 2018 White Clark Group Global Leasing Report

Yatırım harcamalarının ne kadarının finansal kiralama ile finanse edildiğini gösteren penetrasyon oranını gösteren Tablo 3'e bakıldığında finansal kiralama yöntemini en çok kullanan ülkenin yaklaşık %5 ile Estonya olduğu görülmektedir. En az kullanan ülkelerin ise Mısır ve Brezilya olduğu bu tabloda Türkiye %0,84 ile 34. sırada bulunmaktadır.

1.4.Finansal Kiralamanın Özellikleri

Finansal kiralamanın kendine has birtakım özellikleri bulunmaktadır. Bu özellikler aşağıda sıralandığı gibidir (Balık;2013,5):

- Finansal kiralamada tüm menkul ve gayrimenkul mallar işlem konusu olabilmektedir. Ancak fikri ve sınai haklar, patent hakları, hammadde ve yarı mamuller finansal kiralamaya konu olmamaktadır.
- Finansal kiralama sözleşmesinin amacı malın kullanım hakkı ile malın hukuki sahipliğinin birbirinden ayırt edilebilmesidir. Ayrıca finansal kiralama sözleşmesi ile kiraya konu olan malların eskime riski minimuma indirilmiş olur.
- Kiralamaya konu olan mallar kiralama talebinde bulunan şirket tarafından belirlenir. Kiralanan malların mülkiyeti finansal kiralama şirketine ait olmakta olup malın kullanım hakkı finansal kiralama sözleşmesi süresi boyunca ise kiracıya aittir. Bu süre sonunda ise malın mülkiyeti kiracıya geçmektedir.
- Finansal kiralama işlemlerinde mal kiralamak isteyen taraf ihtiyaç duyduğu ekipmanları kendi imkânları ile satın almayı tercih etmez, bunun yerine finansal kiralama şirketine satın aldirarak mallara ve ekipmana ilişkin finansman sağlamış olur. Sözleşme

süresi boyunca malların gerekli bakımı yapıp bedelleri de finansal kiralama şirketine ödenmektedir.

- Finansal Kiralamaya konu olan mallar ile ilgili ortaya çıkan vergi, resim ve harçlar finansal kiralama şirketi tarafından ödenir.
- Kiralanan mal, kiracı tarafından kullanılmasa dahi mala ilişkin kira bedeli finansal kiralama şirketine ödenmek zorundadır.
- Kiralamaya konu olan malın bir başkasına devri ya da kiralınması finansal kiralama şirketinin izni ile mümkün olmaktadır.
- Kiralanan malın amaca aykırı kullanımı durumunda ortaya çıkmış olan zararın kiracı tarafından karşılanması zorunludur.
- Finansal kiralama sözleşmesinde belirlenen süre taraflar tarafından iptal edilemez.

Finansal kiralama sözleşmesi şekle tabi bir sözleşme olup noter tarafından yapılması gerekmektedir. Söz konusu sözleşme, tescile tabi bir sözleşmedir. Buna göre taşınır mala ait sözleşme kiracının ikametgâhının bulunduğu noterdeki özel sicile, taşınmaza ait sözleşme taşınmazın bulunduğu tapu kütüğüne, gemilere ait sözleşme gemi siciline, yurtdışındaki kiralayana yapacağı sözleşme Bakanlıkça tescil edilecektir (https://www.fkb.org.tr/Sites/1/upload/files/Turkiyede_Finansal_Kiralama_Leasing_1996-1222.pdf).

1.5.Süre Bakımından Finansal Kiralama Çeşitleri

1.5.1.Finansal kiralama

Finansal kiralamada kiralamaya konu olan varlığın mülkiyeti kiraya verende kalmakta olup varlığın ekonomik anlamdaki tüm kontrolü kiracıya ait olmaktadır. Kiracı varlık üzerindeki sahipliğini belirli bir süre için devam ettirmektedir.

Bir varlığın finansal kiralamaya konu olabilmesi için finansal kiralama sözleşmesinin taşınması gereken belli başlı özellikler şu şekildedir (Kondak,2002:40):

- Finansal kiralama sözleşmesi bitiminde varlığın mülkiyeti kiracıya devredilmelidir.
- Kiracı kira dönemi bitiminde varlığı ucuza satın alabilmelidir.
- Kira süresi varlığın ekonomik ömrünün %75' ini veya daha fazlasını kapsamalıdır.

- Kiracının kira ödemelerinin şimdiki değeri varlığın piyasa değerinin %90'ına veya daha fazlasına karşılık gelmelidir.
- Finansal kiralama sözleşmesi kiralaya konu olan varlığın amortisman süresi göz önüne alınarak yapılmalıdır.
- Kiralamaya konu olan varlığın denetleme yetkisi finansal kiralama şirketine aittir.
- Finansal kiralama şirketinin izni olmaksızın kiralama konusu varlık devredilemez ve kiralanamaz.
- Yatırımcı tarafın kiralama konusu varlığın amacı dışında kullanılması sonucunda ortaya çıkabilecek tüm durumlara katlanması gerekir.
- Kiralama konusu varlığın bakım, onarım ve güvenliği yatırımcı tarafa aittir.
- Kira sözleşmesi bitiminde varlığı yeniden kiralama, satın alma ve satışından pay alma hakkı yatırımcı tarafa tanınabilir.
- Finansal kiralama sözleşmesi sözleşme süresi sonuna kadar feshedilemez.

Sözleşme yukarıdaki durumlardan herhangi birine sahipse finansal kiralama sözleşmesi olarak değerlendirilir. Kiracı kira bedeline ek olarak sözleşmeyle belirlenen faiz tutarını da ödemekle yükümlüdür. Ortaya çıkacak faiz borcunun ise finansal kiralama şirketinin herhangi bir borcu ile takas edilmesi söz konusu olmamaktadır. Finansal kiralama şirketi ile ilgili olan vergi, resim ve harçlar ise söz konusu şirket tarafından ödenmelidir (Kılıç,1991:43).

Finansal kiralama sözleşmesinde, varlığa ihtiyaç duyan işletme bu varlığın satıcısı ya da üretici ile iletişime geçer. Varlığın fiyatı ve diğer özellikleri konusunda anlaşmaya varıldığı takdirde finansal kiralama şirketi ile yeniden bağlantı kurulup anlaşma imzalanır. Finansal kiralama şirketi de varlığın satıcısı ya da üreticisine malın bedelini ödeyerek mülkiyeti kazanmış olur. Bu durumda kiracı satın alma risklerinden kurtulduğundan avantaj elde etmiş olur. Bu sebeplerle finansal kiralama, tercih edilen bir sözleşme türü olduğundan uzun süreli finansman sağlamaktadır. Finansal kiralama şirketleri finansman sağlayıp varlığın mülkiyetini elde ederken varlığın bakım, onarım ve montaj gibi giderlerini kiracıya bırakmaktadır.

Finansal kiralamayı diğerlerinden ayıran bazı özellikler aşağıdaki gibidir:

- Finansal kiralama daha çok makine ve teçhizat gibi varlıklara yöneliktir.
- Finansal kiralama sözleşmesi bakım ve onarım içermez.

- Sözleşme genellikle orta ve uzun vadeli.
- Kiralanan ekipmanlar genellikle ilk kiralama döneminde amortismanına tabi tutulmalıdır (Erol,1999:339).

1.5.2.Faaliyet kiralaması

Faaliyet kiralamasına aynı zamanda kısa süreli leasing (Toroslu,2000:10), günlük işlem leasingi (Altop,1990:52), işletme kiralaması (Toroslu,2000:11) da denir. Bu kiralama türünde varlığın kullanım hakkı finansal kiralamaya göre daha kısa bir süreliğine kiracıya tanınır. Bu kiralama türünde varlığın mülkiyeti, riskleri ve bakım giderleri kiralayana aittir ve kiracı da belirli bir kira bedeli ödemekle yükümlüdür. Bu türde kiracıyı korumak ağır basan bir etkidir. Bu kiralama türünde kiracının üstlendiği sorumluluk sözleşme süresi boyunca, belirlenmiş olan kira bedelini ödemek; kiralayanın sorumluluğu ise varlığın bakım, onarım, sigorta gibi giderlerini karşılamak ve ortaya çıkabilecek eksiklikleri gidermektir. Faaliyet kiralamasının asgari sözleşme süresinin olmaması ve finansal kiralamaya göre kısa olması sebebiyle finansman amacı yoktur (Altop,1990:52).

Finansal kiralamanın aksine bu kiralamada fesih imkânı söz konusudur. Bu nedenle finansal kiralamaya göre daha esnektir. Malın kiralanması aynı zamanda malın üreticisi olduğundan bu kiralama türü pazarlama tekniği olarak da kullanılmakta olup malın üreticisine yeni ürünler üretme fırsatı yaratmış olur. IBM, faaliyet kiralamasını uluslararası alanda gerçekleştiren markalardan biridir (Kocaağa,1999:47). Bu kiralamaya en çok uçak, otomobil, bilgisayar gibi hızlı teknolojiye sahip ürünlerde rastlanır. “Rent a Car” şirketleri faaliyet kiralamasının en güzel örneklerinden biridir.

Faaliyet kiralaması değiştirilebilir leasing özelliğine haizdir. Bu özellik ile teknolojisi eskiyen, demode olmuş varlıklar belli bir süre gözetilmeksizin yenisi ile değiştirilebilir ya da iade edilebilir. Faaliyet kiralaması, inşaat sektöründeki işletmelerde geçici işlerde kullanılmak üzere kiralanan araç ve gereçlerde ve ayrıca hızlı gelişen teknoloji kullanan işletmelerde bu gelişmeye uyum sağlamak amacıyla kullanılır (Yılmaz,1985:S.46,s.53).

Faaliyet kiralaması sözleşmesinin şart ve koşulları aşağıda sıralandığı gibidir (Ergül ve Dumanoğlu,2003:21-22):

- Finansal kiralama şirketleri kiracı tarafa kiralanacak varlığa ait olan bakım-onarım vb. hizmetleri sağlamalıdır.

- Sözleşme süresi kiralanacak olan varlığın ekonomik ömründen kısa olmalıdır. Finansal kiralama şirketleri sözleşme süresi bitiminde kira konusu varlığı kiracıya ya da bir başka kişiye yeniden kiralayabilir ve satabilir.
- Kiracı taraf kira konusu varlığın eskimesi, teknolojik olarak geri kalması gibi durumlarda varlığın yenilenmesini finansal kiralama şirketinden talep edebilir.

Finansal kiralama ile faaliyet kiralaması arasındaki farklar şu şekilde özetlenmiştir:

Çizelge 1.4. Faaliyet Kiralaması ve Finansal Kiralamanın Karşılaştırılması (Erol,2008,s.39)

FAALİYET KİRALAMASI	FİNANSAL KİRALAMA
Kısa sürelidir.	Uzun sürelidir.
Kira süresi sonunda malın mülkiyeti kiracıya geçmez.	Kira süresi sonunda malın mülkiyeti kiracıya geçer.
Kiralanan malın daha önce belirlenen bedelle satışı mümkün değildir.	Kiralanan malın daha önce belirlenen bedelle satışı karşılaştırılabilir.
Kiralama süresi varlığın ekonomik ömründen kısadır.	Kiralama süresi varlığın ekonomik ömründen uzundur.
Kiralanan varlığın bakım giderleri kiralayana aittir.	Kiralanan varlığın bakım giderleri kiracıya aittir.
Kiralanan varlık üreticinin kendisi tarafından sunulur.	Kiralanan varlık finansal kiralama şirketi tarafından sunulur.
Kira bedelleri toplamının bugünkü değeri varlığın bedelinden küçüktür.	Kira bedelleri toplamının bugünkü değeri varlığın bedelinden büyüktür.

1.5.3.Devreden ve dönemsel kiralama

Kiralanacak varlığın kira sözleşmesi boyunca kiracı tarafından kullanılması durumunda devreden finansal kiralama işlemi ortaya çıkar.

Dönemsel kiralama ise kiralamaya konu olan malın teknolojik ömrü sözleşmede öngörülen süreden daha kısa olduğundan söz konusu malın değiştirilmesidir. Bu kiralama çeşidinde varlığın bakım hizmetleri kiralayana aittir (Erol, Yıldırım ve Toroslu,2011:82).

1.5.4.Kısa ve uzun süreli kiralama

Kiralama süresi üç yıla kadar olan kiralamalar kısa süreli kiralama olarak adlandırılırken, bu sürenin üç yıldan fazla olduğu durumlarda uzun süreli kiralama söz konusu olmaktadır (Erol, Yıldırım ve Toroslu,2011:82).

3226 sayılı Finansal Kiralama Kanununda bu süre 4 yıl olarak öngörülmüş olup yeni 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu'nda süre sınırlamasına son verilerek daha kısa süreli olabilecek sözleşmelerin önü açılmıştır.

1.6.Konuları Bakımından Finansal Kiralama Çeşitleri

1.6.1.Taşınır ve taşınmaz mallarda kiralama

6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu madde 19'da sözleşmeye konu olacak varlıklardan bahsedilmektedir.

Bu maddeye göre "Sözleşmeye taşınır ve taşınmaz mallar konu olabilir. Bilgisayar yazılımlarının çoğaltılmış nüshaları hariç olmak üzere patent gibi fikrî ve sınai haklar bu sözleşmeye konu olamaz. Bütünleyici parça veya eklenti niteliklerine bakılmaksızın asli niteliğini koruyan her mal tek başına finansal kiralama sözleşmesinin konusu olabilir."(Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu,2012:Madde 19)

Taşınır(menkul) mallar kapsamına kara, hava ve deniz nakil araçları, bilgisayarlar, makineler gibi kolay taşınabilen ve bu taşıma sırasında bütünlüğü bozulmayacak varlıklar girmektedir. Taşınmaz(gayrimenkul) mallarda kiralama, bir taşınmazın alımı veya kiralınması yanında arsa, arazi gibi taşınmazlar üzerine bina inşa edilmesi ve binanın mülkiyetinin finansal kiralama şirketinde kalmasıyla gerçekleştirilir (Toroslu, Çağdaş Finansal Teknikler:91).İşletmelerin bir bütün olarak kiralınması "Plant Leasing" ile gerçekleştirilir ve ekonomik olduğundan tercih sebebidir (Ergül ve Dumanoglu,2003:23-24).

1.6.2. Yatırım ve tüketim mallarında kiralama

Kiralamaya konu olacak mal eğer makine, bina, arsa gibi varlıklar ise yatırım malları kiralınması söz konusuysen, buzdolabı, çamaşır makinesi, otomobil gibi dayanıklı tüketim mallarını konu alan bir kiralama var ise de tüketim malları kiralınması ortaya çıkar. Bu dayanıklı tüketim mallarının belli asgari değeri bulunmalıdır (Altop,1990:67). Tüketim mallarında finansal kiralama sıklıkla faaliyet kiralınması olarak yapılmaktadır

(Altop,1990:67). Tüketim mallarının kiralanmasında da varlığın kendini finanse etme durumu söz konusu olmadığından, sözleşme süresi bitiminde varlığın mülkiyetinin kiracı tarafa geçip geçmemesi göz önüne alınarak “kira-satım” veya sadece sıradan bir kira sözleşmesi olarak değerlendirilebilir (Kocaağa,1999:54).

Yatırım mallarının kiralanmasında tek bir malın da kira konusu olduğu durumlar “Equipment Leasing” iken, bütün bir işletmenin kira konusu olmasında da “Plant Leasing” söz konusu olur (Kocaağa,1999:54).

1.6.3.Birinci el ve ikinci el kiralama

Kiralama konusu olan varlığın daha önce kullanılmaması ya da kullanılmasına izin verilmemesi durumunda birinci el kiralamadan söz edilir. Ancak kiralanacak varlık daha önce kullanılmış ise ikinci el kiralamadır. İkinci el kiralamada genellikle faaliyet kiralaması görülmektedir (Kocaağa,1999:55). Sebebi ise, kira konusu varlığın kiracıya teslimi ile sözleşme süresi varlığın ekonomik ömrü kadardır.

Sözleşme süresinden sonra varlığı geri alan finansal kiralama şirketi söz konusu varlığı artık ikinci el olarak değerlendirerek faaliyet kiralaması konusu yapmaktadır. Eski 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu’ nda kira konusu varlığın yeni olup olmaması aranmadığı gibi, yeni 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu’ nda da kira konusu varlığın birinci veya ikinci el olması önem arz etmemektedir (Altop,1990:70).

1.7.Tarafları Bakımından Finansal Kiralama Çeşitleri

1.7.1.Doğrudan ve dolaylı kiralama

Malı kiralayacak tarafın aynı zamanda malın üreticisi ya da satıcısı olması ve de kiralama sözleşmesini kiracıyla kendisinin oluşturması durumunda doğrudan kiralama ortaya çıkar. Doğrudan kiralamaya “satıcı finansal kiralaması” da denilmektedir (Koç,2004:9). Doğrudan kiralamada herhangi bir aracı söz konusu değildir ve ikili ilişkilere dayanmaktadır. Bu kiralama türüne daha çok pazarlama amacıyla başvurulur (Topuz,2013:84).

Doğrudan kiralamada teslim ve bakım giderleri satıcı tarafa aittir (Öztaş,2010:24). Malın kiralanmasında malın üretimiyle ilgisi olmayan finansal kiralama şirketi devreye giriyorsa dolaylı kiralamadan söz edilir.

Dolaylı kiralamaya sermaye kiralaması ya da kredi kiralaması da denilmektedir. Bu kiralama türünde kiralayan kiraya konu olan malı, malın üretici ya da satıcı konumunda bulunan üçüncü kişiden elde eder ve belirli bir bedel karşılığında da malın zilyetliğini kiracıya bırakır (Kocaağa,1999:52). Dolaylı kiralamada finansal kiralama şirketi varlığı kiracıya uzun dönemli kiralalar ve varlığın finansmanı %100 olarak karşılanmış olur (Günay,2013:10).

Doğrudan finansal kiralamada sürümü arttırmak amaçlanırken, dolaylı finansal kiralamada finansman elde etmek amaçlanır (Topuz,2013:84).

1.8. Kiralanan Malın Yükümlülükleri Açısından Finansal Kiralama Çeşitleri

1.8.1.Brüt kiralama

Bu kiralama türünde kiralanacak olan varlığın tüm bakım ve onarım masrafları, vergiler ve diğer giderler finansal kiralama şirketine aittir. Söz konusu tüm giderler sözleşme ile belirlenen kira tutarına ilave edilmektedir (Koç,2004:11).

1.8.2.Net kiralama

Net kiralamada brüt kiralamanın aksine kiralanacak varlığa ait olan tüm giderlerin kiracıya ait olması söz konusudur. Genel olarak finansal kiralama işlemleri bu kiralama türü ile yapılmaktadır.

Net kiralamada ortaya çıkan giderler kiralayan ve kiracı arasında bölüştürülmüşse “Teil Service Lease” ile adlandırılırken, kiralayanın varlığın yalnız bakım masraflarını karşılaması durumunda da “Maintenance Lease” olarak adlandırılır (Altop,1990:s.69).

1.9.Kiralayanın Bulunduğu Yere Göre Finansal Kiralama Çeşitleri

1.9.1. Yurtiçi finansal kiralama

Bu kiralama türünde finansal kiralama şirketi yurtiçinde bulunmaktadır. Yurtiçi finansal kiralama malın ithal edilip edilmemesine göre ithalatlı yurtiçi finansal kiralama ve ithalatsız yurtiçi finansal kiralama olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

İthalatlı yurtiçi finansal kiralamada kiralamaya konu olan varlık, yurtiçindeki yerel finansal kiralama şirketi tarafından yurtdışında bulunan üretici ya da satıcıdan ithal edilip

yurtiçindeki kiracıya kiralanmaktadır (Akgüç,2009:370). İthalatlı yurtiçi finansal kiralamada belirli aşamalar vardır. Bunlar aşağıda yer aldığı gibidir (Günay,2013:13-14):

- Kiracı taraf kiralamaya konu varlığı seçerek satıcı ile sözleşme imzalar.
- Kiracının başvurusu ile finansal kiralama şirketi gerekli olan araştırmaları yerine getirir ve elde ettiği sonuçlarla ilgili kiracıya dönüş yapar.
- Uygun bir ödeme planı belirlenerek sözleşme imzalanır.
- Finansal kiralama şirketi gerekli gördüğü durumlarda teminat isteyebilir.
- Finansal kiralama sözleşmesi imzalandıktan sonra Hazine Müsteşarlığı'na başvurmak gerekir.
- Hazine Müsteşarlığı tarafından kiracıya ait olan Gümrük Muafiyeti ve Yatırım İndirimi Teşvik Belgesi finansal kiralama şirketine devredilir.
- Kiralanan varlığın bedeli finansal kiralama şirketi tarafından satıcıya ödenir.
- Finansal kiralama şirketi Gümrük Muafiyetli Teşvik Belgesi ile varlığı gümrükten çeker.
- Kiracı varlığı teslim alır.
- Son olarak kiracı sözleşme ile belirlenen şart ve esasları göz önüne alarak kira bedelini öder.

İthalatsız yurtiçi finansal kiralamada finansal kiralama şirketi taraflar için teminat kurumu isteyebilir. Bu kurumu ilgili ülkede yer alan finansal kiralama kuruluşu, satıcı ve kiracı oluşturur (Ceylan,2001:171).

Bu kiralama çeşidine ilişkin aşamalar şöyledir (Kondak,2002:41):

- Kiracı taraf kiralamaya konu varlığı seçerek satıcı ile teslim şartlarının da yer aldığı satış sözleşmesini imzalamayı talep eder.
- Finansal kiralama şirketi bu talep üzerine kiracı tarafın finansal durumunu inceleyerek elde ettiği sonucu yatırımcı ile paylaşır.
- Finansal kiralama sözleşmesi imzalanır.
- Özel durumlar için finansal kiralama şirketi teminat isteyebilmektedir.
- Finansal kiralama şirketi malın bedelini satıcıya öder.
- Kiralamaya konu olan mal yatırımcıya teslim edilir.
- Kira bedeli yatırımcı tarafından ödenir. Sözleşmede belirlenen süre içerisinde mala ait giderler yatırımcıya aittir.

- Sözleşme sonunda üç seçenek yatırımcıya sunulur. Yatırımcı malı iade ederek sözleşmeyi sonlandırabilir, belirli bir bedelle malın mülkiyetini elde edebilir ya da daha düşük bedelle sözleşmeyi uzatabilir.

1.9.2. Yurtdışı finansal kiralama

Yurtdışı finansal kiralamada satıcı taraf kiralanacak olan malın devrini yabancı ülkedeki yerel bir finansal kiralama şirketinden talep eder. Finansal kiralama şirketi de kiracının ve kiracının bulunduğu ülkenin ekonomik durumunu olumlu olarak değerlendirirse yurtdışı finansal kiralama sözleşmesi imzalanır. Böylelikle satıcının ihracat imkanları artmakta ve finansman riski de azalmaktadır (Kocaağa,1999:55).

1.10. Özel Finansal Kiralama Çeşitleri

1.10.1. Satış ve geri finansal kiralama

Satış ve geri finansal kiralama, şirketin sahip olduğu menkul ve gayrimenkullerin önce finansal kiralama şirketine satılması, daha sonra da bu şirketten kiralanması işlemidir. Şirketlerin bu kiralama türüne başvurma nedeni likidite sıkışıklığında olmalarıdır (Toroslu,2000:10). Kiralama işlemi sonucunda işletme bilançosunda duran varlıklarda azalış gerçekleşirken dönen varlıklarda artış meydana gelir (Koç,2004:12).

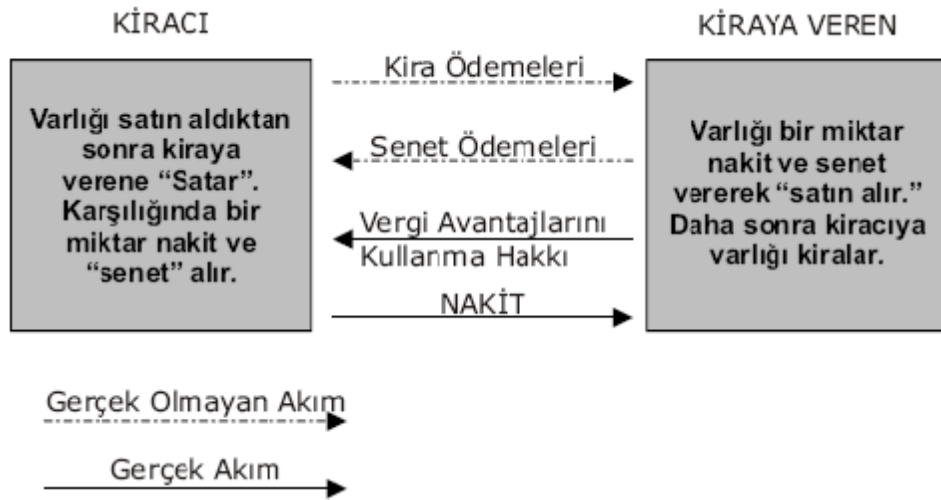
Şirketler, satış ve geri finansal kiralama ile hem ihtiyacı olan nakdi elde eder hem de varlıkların kullanım hakkına sahip olur. Bu kiralama türünü finansal kiralamadan ayıran nokta, satıcı ve kiracının aynı kişi olmasıdır. Diğer bir nokta ise kiralamaya konu olan varlığın ikinci el durumunda olmasıdır. Burada satıcı, finansal kiralama şirketine satmış olduğu varlığı daha önce kullanmamış olsa bile kiralamış dolayısıyla ikinci el malın kullanımını elde etmiştir (Cengiz,1999:339).

Bu kiralama türünü diğerlerinden ayıran özellikler şöyle sıralanabilir (Erol,1999:339):

- Değeri yüksek olan aktif varlıklara yöneliktir.
- Daha çok orta ve uzun ve vadeli.
- Tam amortismanına dahildir.
- Likiditeyi artırır.
- Kiracının mülkiyet riskini en aza indirir.

Ancak bu yöntem kötü kullanılmaya açık bir yöntemdir. Satış ve geri finansal kiralama ile işletmeler, bilançodaki tüm aktiflerini icra işlemlerinin dışında tutarak alacaklı durumda bulunan üçüncü kişilerin zarara uğramasına sebep olabilmektedir. Borç verenlerin de bilgiyi doğru olarak almasını engelleyerek alacaklılar aleyhine işlem yapılmasına sebep olmaktadır (Dolu,2006:12).

Amerika Birleşik Devletleri'nde finansal kiralama sözleşmeleri türünde verilen ilk örnek satış ve geri finansal kiralama değildir.1936'da Safeway Stores Inc. sahip olduğu marketi bu yöntem ile bir finans kurumuna satıp daha sonra bu kurumdan kiralamıştır (Köteli,1991:24).



Şekil 1.2. Satış ve Geri Finansal Kiralamada Kiracı ve Kiralayan İlişkisi

Kaynak: Sipahi, Barış; Leasing İşlemleri ve Muhasebesi, Türkmen Kitabevi, 2004, s.21
İstanbul

1.10.2. Swap finansal kiralama

Bu kiralama türüne takas ya da trampa finansal kiralama da denir. Kiracının kullanımındaki varlıkların bakım ve onarım masraflarından kaçınmak ve bu sebeple ortaya çıkacak zaman kaybını önleyebilmek adına söz konusu varlıkların değiştirilmesi ile swap finansal kiralama ortaya çıkar. Ancak bu finansal kiralama çeşidi ülkelerin yasal engellerinden dolayı pek fazla tercih edilmemektedir (Günay,2013:17).

1.10.3. Kaldıraçlı finansal kiralama

Kaldıraçlı finansal kiralama kredili ya da dolaylı kiralama olarak da adlandırılabilir. Finansal kiralamaya konu olan mal büyük bir sermaye gerektiriyorsa bu sermayenin banka ya da herhangi bir finans kurumundan sağlanması ile kaldıraçlı finansal kiralamadan söz edilmiş olur. Finansal kiralamaya konu olan varlığın mülkiyeti kiralayandır ve kiralanın almış olduğu kredinin anapara ve faiz ödemesi kiracı tarafından karşılanmaktadır (Sipahi,2004:s.24).

Kaldıraçlı finansal kiralama, az miktardaki paranın riske atılarak maliyeti yüksek olan malın kullanım haklarının elde edilmesidir (Topuz,2013:99). Kiralama konusu malın finansmanının %20' si kiralan tarafından karşılanmakta olup %80'lik kısım içinse banka ya da finans kurumlarından kredi kullanılmaktadır. Bu kiralama türünde kiracı ve kiralayandan başka bir de garantör taraf bulunmaktadır.

Garantör, kira ödemelerinin zamanında yapılmasını sağlayan kişi veya kuruluştur (Çondur, Evlimoğlu, Bozdağlıoğlu,2008:s,9). Kaldıraçlı finansal kiralamada kira konusu varlık krediye karşılık olarak birinci dereceden rehinlidir (Ergül ve Dumanoglu,2003:33). Finansal kiralama şirketi almış olduğu kredinin anapara ve faiz ödemelerini, kiracıdan aldığı kira ödemeleri karşılamaktadır ve kredinin geri ödeme süresi ile kiralama dönemi eş sürelidir (Toroslu,2000:12). Kaldıraçlı finansal kiralamanın en büyük avantajı kiracının varlık üzerinde tasarruf hakkının olması ve vergi avantajlarından yararlanarak vergi tasarrufu sağlamalarıdır (Sipahi,2004:26).

1.10.4. Satışa yardımcı finansal kiralama

Satıcı firmalar müşterilerine satışla birlikte finansal kiralama seçeneğini de sunarlar. Finansal kiralamanın tercih edilmesi durumunda işlemler normal bir finansal kiralama işlemi gibi devam eder. Bu finansal kiralama satışların pozitif yönlü olarak etkilenmesi amacı ile uygulanır.

Satıcı taraf satışı peşin ya da taksitli olarak gerçekleştirirken aynı zamanda bir finansal kiralama çeşidini de müşterisine sunmaktadır (Günay,2013:17).

Bu kiralama türünde işleyiş şu şekildedir (Kondak,2002:54):

- Satıcı veya üretici tarafından kiracıya finansal kiralama sunulur.

- Kiracı finansal kiralama şirketi ile sözleşme imzalar.
- Finansal kiralama şirketi gerekli gördüğü takdirde teminat talep eder.
- Finansal kiralama şirketi satıcı veya üreticiye malın bedelini öder.
- Satıcı veya üretici taraf kiracıya malı teslim eder.
- Kiracı sözleşme hükümleri çerçevesinde kira tutarını finansal kiralama şirketine öder.

1.10.5.Vergi kiralamaları

Bu kiralama türünde vergi kanunları ve tarafların vergi tasarrufları göz önüne alınması söz konusudur (Erol, Yıldırım ve Toroslu,2011:81). Kiralama sözleşmesi, tarafların sağlayabileceği en yüksek vergi tasarrufu ile hazırlanmaktadır. Vergi tasarruflarının işletmeler için önem arz etmesi, finansal kiralamanın gelişme gösterme sebeplerinden en önde gelenlerindedir (Uyanık,1990:24).

1.10.6.Gerçek kiralama

Gerçek kiralama kiracıya sözleşme süresi sonunda kiralanan varlığın normal piyasa değerinden satın alma hakkı verilmesine, kiralayan tarafın vergi avantajlarından yararlanarak bunları kiracıya yansıtmasına ve kiracının da kira ödemelerini gider olarak gösterebilmesine olanak sağlar (Koç,2004:10).

1.10.7.Deneme süreli kiralama

Kiralanacak olan varlığın altı ay ile bir yıl arasında değişecek olan süre zarfında kiralınması ile söz konusu varlıktan verim alınıp alınamayacağını ve gelir elde edilemeyeceğine karar verilmesini içeren kiralama türüdür (Ergül ve Dumanoglu,2003:34). Tanınan süre ile kiracı, doğru malı seçip seçmediğine ve sözleşmenin devam edip etmeyeceğine karar vermiş olur (Erol, Yıldırım ve Toroslu,2011:83).

1.10.8.Alt finansal kiralama

Alt finansal kiralamada kiracı, kiraladığı varlığın kullanım hakkını aynı şartlarla tekrar başka birine devredebilir (Günay,2013:18.). Eski 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu'nun 15. maddesi "*Kiracı, finansal kiralama konusu maldaki zilyedliğini bir başkasına devredemez*" hükmündedir. Ancak 21 Şubat 2007 tarihinde 5582 sayılı Konut Finansmanı Sistemine İlişkin Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile

eklenen “Ancak, tüketicilerin konut edinmesine veya yatırımlara finansman sağlayan finansal kiralama işlemlerinde kiracı, kiracılık sıfatını ve/veya sözleşmeden doğan hak ve/veya yükümlülüklerini, kiralayandan yazılı izin alınması kaydıyla devredebilir. İş bu devir nedeniyle finansal kiralama sözleşmesinde yapılan kiracı değişikliği, bu Kanunun 8 inci maddesi çerçevesinde tescil edilir veya şerh olunur.” fıkrası eklenmiştir.

Yeni 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu bu hükmü değiştirmiştir. Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu’nun 26. maddesi “Kiracı, kiracılık sıfatını veya sözleşmeden doğan hak veya yükümlülüklerini, kiralayandan yazılı izin almak kaydıyla devredebilir.” hükmüdür.

1.10.9. Personel kiralama

Bu kiralama türünde finansal kiralama sözleşmesinde belirlenen süre boyunca personelin tüm haklarının sözleşmenin ödünç veren tarafına yüklenmesiyle ortaya çıkmış olup personelin kiralınmasını konu edinen bir hizmet sözleşmesidir (Koç,2004:13).

Bu finansal kiralama türünde sözleşme için işçilerden izin alınması ve sözleşmenin yazılı olması şartı aranmaktadır (Altop,1990:75).

Ancak 6361 sayılı Finansal Kiralama Kanununun 19. maddesinde sözleşme konusunun ne olması gerektiği belirtilmiş ve sözleşme konusu hizmet sözleşmelerini içermediğinden bu kiralama türü kanun kapsamında değerlendirilmemiştir.

1.10.10. Seken ödemeli kiralama

Finansal kiralama konusu olan varlık tüm yılın belirli dönemlerinde kullanılmadığı durumlarda bu finansal kiralama türü kullanılır. Bu durumda kira sözleşmesi kira bedellerinin kiralanan varlığın kullanıldığı dönemlerde ödenmesine imkan verecek şekilde düzenlenir (Toroslu,2000:94).

1.10.11. Yüzdeli finansal kiralama

Bu finansal kiralama türünde kiracı ödenen kira bedeline ek olarak bir dönem öncesinin gelirlerinin belli bir yüzdesini de kira bedeli olarak ödemektedir. Kiracının kar payı daha önce belirlenen asgari miktarı aştığı zaman kiracıdan talep edilir. Bu finansal kiralama türüne başvurulmasının ana sebebi kiralayan tarafın kendini enflasyon riskinden korunmak istemesidir (Tuğlu, Atilla,2007:33).

2. TÜRKİYE’DE FİNANSAL KİRALAMA

Finansal kiralama uygulamaları Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Avrupa’da 1960’lı yıllarda yaygınlaşırken, ülkemizde daha geç yaygınlaşmaya başlamıştır. Bunun nedenleri ise, ülkemizdeki şirketlerde aile işletmelerinin çoğunlukta olması ve bu işletmelerin yönetim anlayışlarının profesyonelliğe dayanmamasıdır. Ayrıca enflasyon oranlarının yüksek olması ve kredi faizlerinin düşük olması satın almaları artırdığından finansal kiralamaya ihtiyaç duyulmamıştır (Kaya,2007:70).

Finansal kiralama ilk defa 1977 yılında ülkemizde adını duyurmaya başlamıştır. Bu dönemde Türkiye ile Arap ülkeleri arasında ekonomik ilişkiler ileri düzeydedir. Ancak söz konusu ülkeler faizi gerekli görmeyip reddettiklerinden dolayı Türkiye sınırlı olarak finansal kiralamayı tanımaya başlamıştır. Böylelikle ilk girişim de 1977 yılında ülkemizdeki bir sanayi kuruluşunun kredi ihtiyacını bir Arap bankasından karşılaması ile gerçekleşmiş olup tek girişim olarak kalmıştır. Bu tarihten sonra finansal kiralama ile ilgili düzenleme, 16.12.1983 tarih ve 83/7506 sayılı Kararname ve 25.02.1984 tarihli Resmi Gazete’ de “Özel Finans Kurumları” tebliğinin 20. maddesinde finansal kiralamadan “Kira Sözleşmesi” olarak bahsedilmesi ve hayata geçirilmesiyle yapılmıştır (Ergül ve Dumanoglu,2003:63).

Bu düzenlemelerden sonra 1986 tarihinde ilk finansal kiralama şirketi olan *İktisat Finansal Kiralama Anonim Şirketi* kurulmuştur. 28.06.1985 ve 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu ile finansal kiralama işlemleri uygulanmaya başlanmıştır. 2000’li yıllara gelindiğinde ise finansal kiralama sektörü, yatırımlarda ortaya çıkan azalma sebebiyle olumsuz etkilenmiştir. 2001 krizi ile finansal kiralamada %55 oranında küçülme yaşanmıştır. Finansal kiralama sektöründe yaşanan gelişmelerle var olan düzenlemelerin yeterli olmadığı görülmüş ve BDDK tarafınca hazırlanan Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanun Tasarısı Taslağı 28 Nisan 2009 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi’ ne gönderilmiş, 21 Kasım 2012 tarihinde 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu yürürlüğe girmiştir.

Finansal kiralama sektörü yatırım mallarının finansmanında önemli rol oynar ancak söz konusu mallar genellikle ithal edildiği için kriz dönemlerinde yaşanan devalüasyonun etkisiyle fiyatlar çok yükselmiştir. Ancak devam eden yıllarda sektör toparlanmaya gitmiş ve büyümeye başlamıştır. Finansal kiralama işlemleri Hazine

Müsteşarlığı bünyesinde yürütülmekte iken 2006 yılındaki düzenleme ile bu yetki Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu' na (BDDK'ya) devredilmiştir.

Türkiye'de finansal kiralama sektörü içinde bulunan kuruluşların bir araya gelmesiyle Finansal Kiralama Derneği (FİDER) kurulmuştur. FİDER' in kuruluş amaçları şunlardır:

- Yurtiçi ve yurtdışında finansal kiralama ile ilgili gerçekleşen yasal düzenleme ve çalışmaları takip etmek ve yurtiçi ve yurtdışında yer alan finansal kiralama kuruluşlarıyla çalışmalar yapmak,
- Finansal kiralama sektörü ile ilgili oluşturulan yasal düzenlemeler hakkında görüşlerde bulunmak ve gerekli ise toplantılar organize edip girişimlerde bulunmak,
- Finansal kiralama ile ilgili yurtiçi ve yurtdışında araştırmalar yapmak, seminer, panel, konferans ve eğitim düzenlemek, istatistiki bilgi ve belgeleri derleyip basmak ve yaymak,
- Finansal kiralama sektörünü geliştirmek adına çeşitli yarışmalar, araştırma gezileri düzenlemek, karşılıklı ya da karşılıksız burs sağlamak, ödül vermek, ortaya çıkan harcamaların kısmen ya da tamamen karşılanmasını sağlamak,
- Sosyal ve kültürel faaliyetler için gerekli olan tesisleri kurmak ve işletmek, seyahat ve toplantıları organize etmek,
- Amacın yerine getirilebilmesi için menkul ve gayrimenkul malları elde etmek ve kiralamak,
- Amacın yerine getirilebilmesi için gerekli görülen her türlü faaliyeti gerçekleştirmek.

Finansal kiralama işlemlerinin vergilendirilmesi taleple doğru orantılı olmuştur. Özellikle katma değer vergisi (KDV) oranındaki değişimler finansal kiralama işlem hacmini etkilemiştir. Uzun bir süre %1 KDV oranında vergi teşviki sağlanmıştır; ancak 2007 yılında bu uygulamaya son verilmesi ve kira konusu varlığın tabi olduğu oranda KDV uygulanması finansal kiralamaya olan talebi azaltmıştır. Ancak yine de sağlanan vergi kolaylıkları ve teşvikler ile şirketlerin düşük maliyetler ile yatırım mallarını elde etmesi ekonomiye katkı sağlamıştır. 2008 ve 2011 yıllarında yapılan birtakım değişiklikler ile finansal kiralama işlemlerinde yeniden %1 KDV uygulanmaya başlanmıştır(<https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/tr/Documents/financial-services/turkiye-leasing-sektoru-surdurulebilir-buyume-yolunda-adimlar.pdf>).

Çizelge 2.1. Finansal Kiralama ile İlgili Genel Bilgilerin Dönemsel Olarak Karşılaştırılması (fkb.org.tr)

	2017 I. Dönem	2016 I. Dönem	Büyüme	2017 II. Dönem	2016 II. Dönem	Büyüme
Şirket Sayısı	26	27	-3,70%	26	27	-3,70%
Çalışan Sayısı	1.506	1.515	-0,60%	1.472	1.528	-3,60%
Müşteri Sayısı	56.671	58.604	-3,30%	55.942	59.935	-6,70%
Şube Sayısı	140	143	-2,10%	128	142	-9,90%

2016 yılı ve 2017 yılının ilk dönemleri kıyaslandığında 2017 yılında finansal kiralama ile ilgili verilerde düşüş görülmektedir. Söz konusu yılların ikinci dönemlerine bakıldığında şirket sayısı, çalışan sayısı, müşteri sayısı ve şube sayısında düşüşler yaşanmıştır. 2017 yılının ikinci döneminde şirket sayısındaki düşüş oranı bir önceki dönemde olduğu gibi aynı kalmıştır. Ancak çalışan sayısındaki düşüş oranı artmıştır. Aynı şekilde müşteri sayısı ve şube sayısındaki düşüşlerde de artış meydana gelmiştir.

Çizelge 2.2. Finansal Kiralama İşlemlerinin Sektörlere Göre Dağılım İcmali (I. Dönem) (fkb.org.tr)

FKB ÜYESİ FİNANSAL KİRALAMA ŞİRKETLERİNİN
FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNİN SEKTÖRLERE GÖRE DAĞILIM İCMALİ

DÖNEMİ : 01.01.2017-31.03.2017		BRÜT İŞLEM HACMİ Bin TL	BRÜT İŞLEM HACMİ PAY	KİRA ALACAĞI Bin TL	KİRA ALACAĞI PAY	BRÜT İŞLEM HACMİ Bin USD	BRÜT İŞLEM HACMİ Bin EUR
SÖZLEŞME ADEDİ	4.575						
TARIM		102.374	2,0%	118.437	1,96%	27.896	26.076
TARIM,HAYVANCILIK,ORMANCILIK		98.115	1,9%	113.543	1,88%	26.722	24.959
BALIKÇILIK		4.258	0,1%	4.894	0,08%	1.173	1.117
İMALAT SANAYİ		2.515.379	49,3%	2.909.554	48,24%	687.289	644.644
ENERJİ ÜRETEN MADENLERİN ÇIKARILMASI		69.006	1,4%	80.567	1,34%	18.576	17.445
ENERJİ ÜRETMEYEN MADENLERİN ÇIKARILMASI		149.443	2,9%	167.425	2,78%	40.855	38.170
GIDA,MEŞRUBAT VE TÜTÜN SANAYİ		158.304	3,1%	191.565	3,18%	43.335	40.673
TEKSTİL VE TEKSTİL ÜRÜNLERİ SANAYİ		852.511	16,7%	971.353	16,10%	231.872	217.859
DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ SANAYİ		12.537	0,2%	15.021	0,25%	3.380	3.166
AĞAÇ VE AĞAÇ ÜRÜNLERİ SANAYİ		16.964	0,3%	20.451	0,34%	4.641	4.376
KAĞIT VE KAĞIT ÜRÜNLERİ BASIM SAN.		42.197	0,8%	48.046	0,80%	11.544	10.791
NÜKLEER YAKIT,PETROL,ÜR.KÖMÜR ÜR.SAN.		2.098	0,0%	2.303	0,04%	568	532
KİMYA VE KİMYA ÜRÜNLERİ İLE SENTETİK LİF SAN.		71.994	1,4%	84.617	1,40%	20.002	18.773
KAUÇUK VE PLASTİK ÜRÜNLERİ SANAYİ		259.839	5,1%	301.577	5,00%	70.855	66.477
DİĞER METAL DIŞI MADENLER SANAYİ		152.929	3,0%	172.500	2,86%	42.044	39.407
METAL ANA SANAYİİ VE İŞLENMİŞ MADDE ÜRETİMİ		251.250	4,9%	294.522	4,88%	68.219	64.318
MAKİNA VE TECHİZAT SANAYİ		160.773	3,2%	187.034	3,10%	43.771	40.765
ELEKTRİK VE OPTİK ALETLER SAN.		63.918	1,3%	74.701	1,24%	17.344	16.285
ULAŞIM ARAÇLARI SANAYİ		42.053	0,8%	47.493	0,79%	11.338	10.843
BAŞKA YERLERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ İMALAT SAN.		127.843	2,5%	148.338	2,46%	34.861	32.566
ELEKTRİK GAZ VE SU KAYNAKLARI		81.722	1,6%	102.039	1,69%	24.084	22.199
HİZMET		2.410.764	47,2%	2.917.660	48,37%	657.181	616.119
İNŞAAT		1.210.201	23,7%	1.422.857	23,59%	330.286	309.615
TOPTAN VE PER.TİC.MOT.AR.SERV.HZM.		284.749	5,6%	344.205	5,71%	77.178	72.668
OTEL VE RESTORANLAR(TURİZM)		87.879	1,7%	113.657	1,88%	24.195	22.210
TAŞIMACILIK DEPOLAMA VE HABERLEŞME		185.163	3,6%	218.772	3,63%	50.025	47.128
FİNANSAL ARACILIK		6.073	0,1%	6.760	0,11%	1.616	1.512
a) Parasal Kurumlar		4.902	0,1%	5.504	0,09%	1.302	1.213
b) Diğer Finansal Araçılar		1.171	0,0%	1.256	0,02%	314	299
EMLAK KOM.KİRALAMA VE İŞL.FAALİTYERİ		138.098	2,7%	165.184	2,74%	37.970	35.434
SAVUNMA VE KAMU YÖNETİMİ ZORUNLU SOS.GÜV.		50	0,0%	62	0,00%	14	13
EĞİTİM		84.831	1,7%	138.542	2,30%	23.379	21.737
SAĞLIK VE SOSYAL HİZMETLER		196.362	3,8%	250.027	4,15%	53.937	50.821
DİĞER TOPLUMSAL SOS.VE KİŞİSEL HİZMETLER		94.461	1,9%	116.552	1,93%	52.438	49.180
İŞÇİ ÇALIŞTIRAN ÖZEL KİŞİLER		101.925	2,0%	114.462	1,90%	460	432
ULUSLAR ARASI ÖRGÜT VE KURULUŞLAR		20.972	0,4%	26.581	0,44%	5.684	5.369
TÜKETİCİ KONUT FİNANSMANI		60.778	1,2%	69.547	1,15%	16.529	15.499
DİĞER		13.717	0,3%	16.387	0,27%	3.754	3.514
GENEL TOPLAM		5.103.012	100,0%	6.031.584	100%	1.392.648	1.305.852

Tablo 6 incelendiğinde 2017 yılının ilk üç aylık döneminde finansal kiralama sözleşme adetlerinin sektörlere göre dağılımı görülmektedir Buna göre tarım sektöründe hayvancılık ve ormancılık balıkçılığa oranla geniş bir yer tutmaktadır. İmalat sanayi sektörüne bakıldığında kauçuk ve plastik ürünleri sektöründe % 5,1 oranında paya sahiptir. Hizmet sektöründe ise brüt işlem hacmi en yüksek olan inşaat alanıdır.

Çizelge 2.3 Finansal Kiralama İşlemlerinin Sektörlere Göre Dağılım İcmali (II. Dönem) (fkb.org.tr)

FKB ÜYESİ FİNANSAL KİRALAMA ŞİRKETLERİNİN
FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNİN SEKTÖRLERE GÖRE DAĞILIM İCMALİ

DÖNEMİ : 01.04.2017-30.06.2017		BRÜT İŞLEM HACMİ	BRÜT İŞLEM HACMİ	KİRA ALACAĞI	KİRA ALACAĞI	BRÜT İŞLEM HACMİ	BRÜT İŞLEM HACMİ
SÖZLEŞME ADEDİ	6.171	Bin TL	PAY	Bin TL	PAY	Bin USD	Bin EUR
TARIM		201.573	3,8%	229.165	3,70%	56.344	51.297
TARIM,HAYVANCILIK,ORMANCILIK		199.371	3,8%	226.619	3,66%	55.717	50.738
BALIKÇILIK		2.202	0,0%	2.546	0,04%	626	559
İMALAT SANAYİ		2.157.259	41,1%	2.555.265	41,22%	604.509	547.172
ENERJİ ÜRETEN MADENLERİN ÇIKARILMASI		69.673	1,3%	78.977	1,27%	19.601	17.692
ENERJİ ÜRETMEYEN MADENLERİN ÇIKARILMASI		127.405	2,4%	143.314	2,31%	35.571	32.387
GIDA,MEŞRUBAT VE TÜTÜN SANAYİ		113.323	2,2%	134.334	2,17%	31.645	28.889
TEKSTİL VE TEKSTİL ÜRÜNLERİ SANAYİ		464.151	8,8%	537.813	8,68%	129.706	117.963
DERİ VE DERİ ÜRÜNLERİ SANAYİ		8.908	0,2%	10.226	0,16%	2.502	2.264
AĞAÇ VE AĞAÇ ÜRÜNLERİ SANAYİ		25.666	0,5%	29.883	0,48%	7.138	6.512
KAĞIT VE KAĞIT ÜRÜNLERİ BAŞIM SAN.		90.505	1,7%	105.218	1,70%	25.434	23.004
NÜKLEER YAKIT,PETROL,ÜR.KÖMÜR,ÜR.SAN.		12.378	0,2%	14.725	0,24%	3.422	3.144
KİMYA VE KİMYA ÜRÜNLERİ İLE SENTETİK LİF SAN.		51.978	1,0%	62.032	1,00%	14.473	13.395
KAUÇUK VE PLASTİK ÜRÜNLERİ SANAYİ		172.889	3,3%	208.117	3,36%	48.365	43.856
DiĞER METAL DiŐİ MADENLER SANAYİ		85.678	1,6%	98.809	1,59%	23.979	21.824
METAL ANA SANAYİİ VE İŞLENMiş MADDE ÜRETİMİ		242.345	4,6%	284.107	4,58%	67.789	61.636
MAKİNA VE TECHİZAT SANAYİ		107.583	2,0%	126.934	2,05%	30.116	27.379
ELEKTRİK VE OPTİK ALETLER SAN.		29.818	0,6%	33.300	0,54%	8.374	7.584
ULAŞIM ARAÇLARI SANAYİ		156.501	3,0%	202.290	3,26%	44.352	39.252
BAŞKA YERLERDE SİNİFLANDIRILMAMIŐ İMALAT SAN.		107.776	2,1%	126.011	2,03%	30.095	27.461
ELEKTRİK GAZ VE SU KAYNAKLARI		290.680	5,5%	359.175	5,79%	81.949	72.929
HİZMET		2.756.146	52,5%	3.257.653	52,56%	773.599	699.716
İNŞAAT		1.398.925	26,7%	1.606.228	25,91%	393.334	355.942
TOPTAN VE PER.TİC.MOT.AR.SERV.HZM.		275.677	5,3%	324.034	5,23%	76.143	69.096
OTEL VE RESTORANLAR(TURİZM)		59.533	1,1%	69.907	1,13%	16.577	15.105
TAŞIMACILIK DEPOLAMA VE HABERLEŞME		429.024	8,2%	528.265	8,52%	120.927	108.935
FİNANSAL ARACILIK		18.439	0,4%	21.950	0,35%	5.275	4.725
a) Parasal Kurumlar		8.019	0,2%	8.461	0,14%	2.275	2.042
b) Diğer Finansal Aracılar		10.420	0,2%	13.489	0,22%	3.000	2.683
EMLAK KOM.KİRALAMA VE İŞL.FAALİTYERİ		256.205	4,9%	310.339	5,01%	72.014	65.236
SAVUNMA VE KAMU YÖNETİMİ ZORUNLU SOS.GÜV.		946	0,0%	1.027	0,02%	80	73
EĞİTİM		23.469	0,4%	28.326	0,46%	6.591	5.945
SAĞLIK VE SOSYAL HİZMETLER		160.786	3,1%	211.524	3,41%	45.314	40.907
DiğER TOPLUMSAL SOS.VE KİŞİSEL HİZMETLER		108.196	2,1%	128.093	2,07%	30.350	27.414
İŞÇİ ÇALIŞTIRAN ÖZEL KİŞİLER		2.875	0,1%	3.122	0,05%	799	732
ULUŐLAR ARASI ÖRGÜT VE KURULUŞLAR		22.072	0,4%	24.840	0,40%	6.194	5.607
TÜKETİCİ KONUT FİNANSMANI		100.154	1,9%	114.461	1,85%	28.147	25.728
DiğER		33.726	0,6%	41.988	0,68%	9.443	8.558
GENEL TOPLAM		5.248.858	100,0%	6.198.532	100%	1.472.041	1.332.472

Finansal kiralama işlemlerinin sektörlere göre dağılım icmalinin 2017 yılı ikinci dönemi tablo 7'de gösterilmektedir. Buna göre tarım sektöründe hayvancılık ve ormancılık brüt işlem hacminin tümünü kapsamaktadır. İmalat sanayinde ise bir önceki döneme göre değişim yaşanmıştır. Buna göre elektrik gaz ve su kaynakları imalat sanayi sektöründe en yüksek hacme sahip alan olmuştur. Hizmet sektörü incelendiğinde de bir 2017 yılının bir önceki döneminde olduğu gibi inşaat en yüksek paya sahip alan olmuştur.

Çizelge 2.4.Mal Gruplarının 2017 Yılı I. Dönem ve 2016 Yılı I. Dönem dağılım yüzdeleri (fkb.org.tr)

FİNANSAL KİRALAMA KONUSU VARLIKLAR	2017 I. Dönem Dağılımı	2016 I. Dönem Dağılımı
GAYRİMENKUL	33%	25%
İŞ VE İNŞAAT MAKİNELERİ	22%	23%
DİĞER MAKİNE VE EKİPMANLAR	16%	18%
METAL İŞLEME MAKİNELERİ	7%	8%
TEKSTİL MAKİNELERİ	6%	7%
SAĞLIK SEKTÖRÜ VE ESTETİK EKİPMANLARI	3%	4%
PLASTİK İŞLEME MAKİNELERİ	2%	2%
BİLGİ İŞLEM VE BÜRO SİSTEMLERİ	2%	3%
HAVAYOLU ULAŞIM ARAÇLARI	2%	1%
ELEKTRONİK VE OPTİK CİHAZLAR	2%	2%
GEMİLER VE SUDA YÜZEN TAŞIT VE ARAÇLAR	1%	3%
TARIM VE HAYVANCILIK MAKİNELERİ	1%	1%
KARAYOLU TAŞITLARI	1%	2%
MATBAACILIK VE KAĞIT İŞLEME MAKİNELERİ	1%	2%
TURİZM EKİPMANLARI	1%	1%
DEMİRYOLU ULAŞIM ARAÇLARI	0%	0%
DÖNEM İÇİNDE AKTİFLEŞEN YATIRIM TUTARI	100%	100%

Tablo 8’de mal gruplarının 2016 ve 2017 yıllarının ilk dönemlerine göre dağılım yüzdeleri gösterilmiştir. Buna göre gayrimenkul grubunda 2017 ilk döneminde artış yaşanırken, iş ve inşaat makineleri grubunda azalış meydana gelmiştir. Plastik işleme makineleri, elektronik ve optik cihazlar, tarım ve hayvancılık makineleri ve turizm ekipmanları mal gruplarında herhangi bir değişme meydana gelmemiştir. Artışın en çok yaşandığı mal grubu gayrimenkullerdir.

Çizelge 2.5. Mal Gruplarının 2017 Yılı II. Dönem ve 2016 Yılı II. Dönem dağılım yüzdeleri (fkb.org.tr)

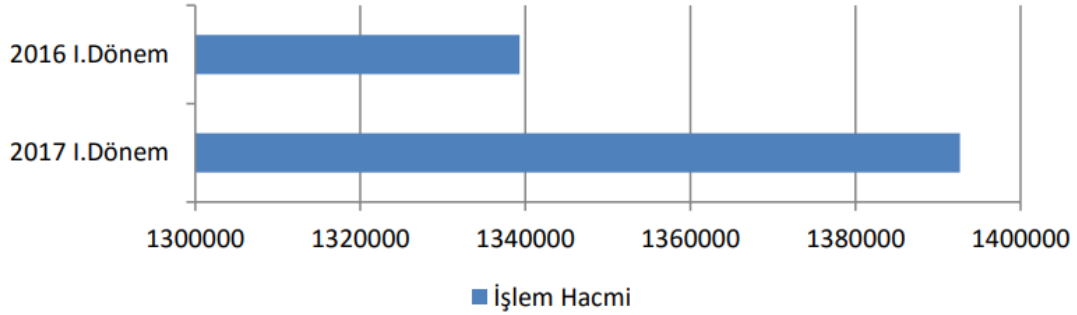
FİNANSAL KİRALAMA KONUSU VARLIKLAR	2017 II. Dönem Dağılımı	2016 II. Dönem Dağılımı
İŞ VE İNŞAAT MAKİNELERİ	30%	26%
GAYRİMENKUL	18%	20%
DIĞER MAKİNE VE EKİPMANLAR	17%	18%
TEKSTİL MAKİNELERİ	7%	7%
METAL İŞLEME MAKİNELERİ	6%	7%
KARAYOLU TAŞITLARI	4%	2%
TARIM VE HAYVANCILIK MAKİNELERİ	4%	4%
SAĞLIK SEKTÖRÜ VE ESTETİK EKİPMANLARI	3%	4%
PLASTİK İŞLEME MAKİNELERİ	2%	2%
HAVAYOLU ULAŞIM ARAÇLARI	2%	2%
BİLGİ İŞLEM VE BÜRO SİSTEMLERİ	2%	2%
MATBAACILIK VE KAĞIT İŞLEME MAKİNELERİ	2%	2%
GEMİLER VE SUDA YÜZEN TAŞIT VE ARAÇLAR	1%	2%
TURİZM EKİPMANLARI	1%	1%
ELEKTRONİK VE OPTİK CİHAZLAR	1%	2%
DEMİRYOLU ULAŞIM ARAÇLARI	0%	0%
DÖNEM İÇİNDE AKTİFLEŞEN YATIRIM TUTARI	100%	100%

Tablo 9’ da ise 2016 ve 2017 yıllarının ikinci dönemlerine ilişkin mal gruplarındaki dağılım yer almaktadır. Buna göre 2017 yılının ikinci döneminde gayrimenkul mal grubunda düşüş yaşanırken, iş ve inşaat makineleri mal grubunda artış meydana gelmiştir. Söz konusu yılların ilk dönemleri ile ikinci dönemlerini kıyaslamak gerekirse gayrimenkul sektörü mal gruplarında azalışın meydana geldiği görülmektedir. Ancak iş ve iş makineleri mal grubunda 2017 yılının birinci döneminde azalış yaşanırken 2017 yılının ikinci döneminde artış meydana gelmiştir.

Çizelge 2.6. Türkiye’de Faaliyet Gösteren Finansal Kiralama Şirketleri (fkb.org.tr)

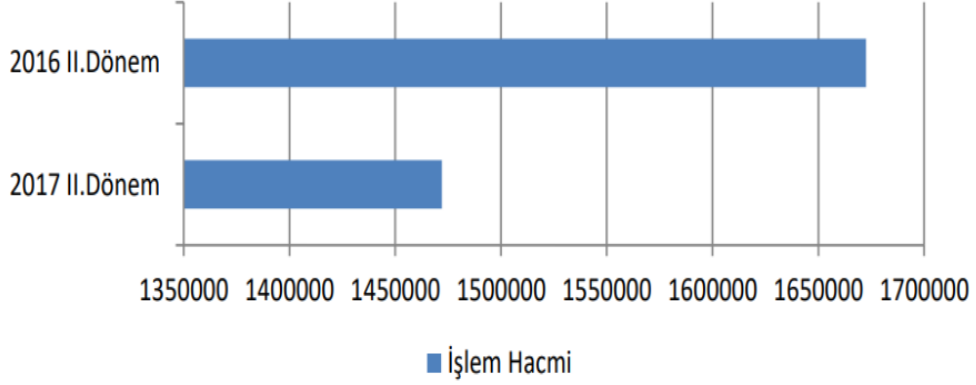
A&T Finansal Kiralama A.Ş.	Halk Finansal Kiralama A.Ş.
Ak Finansal Kiralama A.Ş.	İng Finansal Kiralama A.Ş.
Alternatif Finansal Kiralama A.Ş.	İş Finansal Kiralama A.Ş.
Anadolu Finansal Kiralama A.Ş.	Mercedes-Benz Finansal Kiralama Türk A.Ş.
Arı Finansal Kiralama A.Ş.	Pervin Finansal Kiralama A.Ş.
Bnp Paribas Finansal Kiralama A.Ş.	Siemens Finansal Kiralama A.Ş.
Burgan Finansal Kiralama A.Ş.	Şeker Finansal Kiralama A.Ş.
De Lage Landen Finansal Kiralama A.Ş.	Vakıf Finansal Kiralama A.Ş.
Deniz Finansal Kiralama A.Ş.	Vfs Finansal Kiralama A.Ş.
Enka Finansal Kiralama A.Ş.	Yapı Kredi Finansal Kiralama A.O.
Finans Finansal Kiralama A.Ş.	Yatırım Finansal Kiralama A.Ş.
Garanti Finansal Kiralama A.Ş.	Ziraat Finansal Kiralama A.Ş.
Haliç Finansal Kiralama A.Ş.	

Çizelge 2. 0.7. Türkiye’de Finansal Kiralama İşlem Hacmi (2016-2017 I. Dönem) (fkb.org.tr)



2017 Yılı I. dönem işlem hacmi 1.392.649 bin USD’ dir. 2016 yılı I. dönem işlem hacmi ise 1.339.285 bin USD’ ye olup 2017 yılı ile kıyaslanırsa %4 artış yaşanmıştır. İşlem hacmindeki artışı TL bazında değerlendirmek gerekirse %30 oranında büyüme gerçekleşmiştir. Ortaya çıkan %26 oranındaki fark ise TL ‘nin dolar karşısında yaşadığı kayıptan kaynaklanmıştır.

Çizelge 2.8. Türkiye’de Finansal Kiralama İşlem Hacmi (2016-2017 II. Dönem)
(fkb.org.tr)



2017 Yılı II. dönem işlem hacmi 1.472.041 bin USD’ dir. 2016 yılı II. dönem işlem hacmi ise 1.672.505 bin USD olup 2017 yılına göre-%12 azalmıştır. İşlem hacmindeki artışı TL bazında değerlendirmek gerekirse, %8 oranında büyümenin gerçekleştiği görülmektedir. %20 oranındaki fark ise TL’ nin USD karşısında yaşadığı kayıptır.

2.1.Finansal Kiralamanın Tarafları

Finansal kiralama işlemlerinde üç taraf bulunmaktadır. Bunlar kiracı (lessee), kiralayan (lessor) ve satıcı (supplier)’ dir.

2.1.1.Kiralayan (Lessor)

Diğer bir ismi finansal kiralama şirkettir. Kiracının seçmiş olduğu malı satıcı ya da üreticisinden alıp sözleşme koşulları çerçevesinde kiracıya kiralayan taraftır. Kiralayan, kiracının kiralamayı talep ettiği varlığın sahibi olan taraftır. 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu’na göre kiralayan, katılım bankaları, kalkınma ve yatırım bankaları ile finansal kiralama şirketleridir. Finansal kiralama şirketlerinin kullandırtmak üzere stoklarında mal bulundurmamaktadırlar. Bu şirketler kiracının talebi üzerine malı üreticisinden ya da satıcısından satın alıp kullanım hakkını ve ortaya çıkacak faydayı sözleşme süresi boyunca belirli bir bedel karşılığında kiracıya devredendir (Kondak,2002:23).

2.1.2.Satıcı (Supplier)

Satıcı taraf, kiralamaya konu olan malı finansal kiralama şirketine satan, yurtiçinde ya da yurtdışında bulunabilen, kiralama konusu olan malın üreticisi ya da satıcı konumunda olabilen taraftır (Erol, Yıldırım ve Toroslu,2011:73).

2.1.3.Kiracı (Lessee)

Finansal kiralama sözleşmesi koşulları altında kiralama konusu malın kullanım hakkını elde eden taraf kiracıdır. Kiracı, gerçek ya da tüzel kişi olabilmektedir. Finansal kiralamada kiracıyı diğer kiracılardan ayıran bir özellik mevcuttur. Finansal kiralamada kiracı sadece kiracı olmanın ötesinde kiraladığı varlığı kendi amaçları doğrultusunda kullanan ve daha sonra da bu varlığı satın almak için kiraya verebilendir (Vural,2006:12).

2.2. Finansal Kiralamanın Avantajları

2.2.1.Finansal kiralamanın kiracı yönünden avantajları

- Finansal kiralama bankadan kredi alamayacak ve kullanamayacak olan kiracılar için bir seçenek olabilmektedir. Ayrıca kiracı yatırımlarını, özkaynaklarını kullanmadan gerçekleştirdiği için bu kaynaklarının azalmasının da önüne geçmiş olur. Böylelikle kiracı işletmeler, kredi maliyetlerini düşürmüş olup kredi bulunmasını kolaylaştırmıştır (Altop,1990:18).
- Finansal kiralama sözleşmeleri kredi işlemleri ile karşılaştırıldığı zaman daha az formalite ve daha az bürokrasi gerektirdiğinden kısa zamanda tamamlanabilmektedir. Böylelikle kiracı kur ve enflasyon değişimlerinden de korunmuş olmaktadır. Ayrıca kiracı yatırım için gerekli gördüğü birçok malı birden çok satıcıdan sağlamak yerine tek bir finansal kiralama sözleşmesi ile yatırımları için ihtiyaç duyduğu malları elde etmiş olur.
- Finansal kiralama sözleşmelerine kiracılar, teknolojinin yenilenmesi ile ilgili şartlar koyabilirler. Böylece finansal kiralama sözleşmesi maliyeti yüksek olsa bile kiracılar mallarını yenileme ihtiyacı bulmayacak ve malları teknolojik ömürleri kadar kullanacaklardır.
- Finansal kiralama sözleşmeleri kiracıların yanlış öngörülleri ile sonuçlanan seçimlerde kiracılara esneklik sağlamaktadır. Kiracılar yanlış yatırımlarından, söz konusu sözleşmenin bitmesi ile ya da iptal edilmesiyle kurtulabilmektedirler.

- İşletmeler yatırımları için ihtiyaç duydukları varlıkları finansal kiralama ile elde ettiklerinden, eldeki likiditeyi başka alanlarda kullanabilme şansını elde ederler. İşletmelerin karlılığı da böylelikle artmış olmaktadır.
- İşletmelerin iflası söz konusu olduğunda finansal kiralama ile edinilen varlıklar iflas masasına dahil edilmez. Bu varlıkların mülkiyeti kiralaayan şirkete aittir ve kiracı iflas durumunda da bu varlıkları kullanabilmektedir.
- Finansal kiralamadan yararlanan işletmeler elde ettikleri malın anapara ve faizlerini kapsayan kira ödemelerini gelir tablosunda gider olarak gösterebilmektedirler.
- Finansal kiralama sözleşmeleri ile sabit bir kira miktarı belirlenmiş olduğundan kiracılar enflasyondan etkilenmemektedir. Kiracı sözleşme süresi boyunca faizlerdeki değişimlerden ve enflasyonun etkilerinden olumsuz etkilenmemiş olacaktırlar.
- Finansal kiralama sözleşmesi olmadan yüksek maliyetlerle satın alınacak olan varlıklar, finansal kiralama sözleşmesi ile sözleşme süresi bitiminde çok daha düşük bedellerle satın alınabilmektedir (Koç,2004:17).
- Finansal kiralama sözleşmelerinde varlığın mülkiyeti kiralayanda olup kullanım hakkı ise kiracıdadır. Ancak yapılan yeni düzenlemelerle varlık kiracının duran varlıkları arasında gösterilebilmekte ve kiracı da buna göre amortisman ayırarak yeniden değerlendirme artış katsayısı ile varlığın değerini artırabilmektedir.
- Yatırım yapmak isteyen işletmeler başlangıç olarak likidite yönünden zayıftırlar. Finansal kiralama sözleşmelerinde yatırımların peşin ödeme ile gerçekleştirilmeyeceği belirtildiği sürece işletmeler likidite sıkıntısı yaşamaksızın finansman sağlamış olmaktadır (Altop,1990:21).
- Kiracı işletmelerin işyeri seçimini yanlış yapmaları maliyetli ve dönülmesi zor olan bir karardır. Ancak finansal kiralama yoluyla seçilen işyerinin uygun olmadığı anlaşıldığında sözleşme bitiminde değiştirilmesi mümkün olmaktadır (Kocaağa,1999;37).
- Patent hakkı olan birtakım varlıkların ihracının söz konusu olmadığı ya da ihracının sınırlı olduğu durumlarda finansal kiralama ile kullanım hakkı elde edilebilmektedir (Koç,2004;18).
- Yatırımların finansmanı için kredi kullanılması durumunda finans kurumları sözleşme hükümlerine göre kredi kullanan tarafın yönetim birimlerinin alacağı

kararlara sınırlamalar getirmek isteyebilir. Ancak yatırımların finansal kiralama ile gerçekleştirilmesi durumunda yönetim kararlarında herhangi bir sınırlama söz konusu olmayacaktır.

2.2.2.Finansal kiralamanın kiralayan yönünden avantajları

- Kiralayan taraf kiralama konusu malın aynı zamanda üreticisi konumunda ise finansal kiralama yolu ile malını daha kolay pazarlama imkanını elde eder.
- Kiracının kira ödemelerini yerine getirmemesi ya da iflası durumunda kiralayan taraf malın kendisine teslimini isteyebilir.
- Böylece söz konusu durumlardan kaçabilmektedir. Finansal kiralama sözleşmeleri hazırlanırken ödemeye ilişkin koşullar ve gelir belirlenerek maliyetin karşılanacağı garanti edileceğinden ekonomide ortaya çıkacak olumsuz durumlar bertaraf edilmiş olacaktır.
- Finansal kiralama ile özelleşmiş ürünlerin pazarlanacağı hücre pazar oluşturulması sağlanabilir.
- Finansal Kiralama Kanunu'nun 37. Maddesi "Finansal kiralama sözleşmeleri ve bu sözleşmelerin devrine ve tadiline ilişkin kâğıtlar ile bunların teminatı amacıyla düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden, bu kâğıtlarla ilgili yapılacak işlemler harçtan müstesnadır.
- Satıp geri kiralama yöntemi ile yapılan kiralama sözleşmeleri kapsamında kiralanan taşınmazların sözleşme süresi sonunda kiracı adına tapuya tescili tapu harcından müstesnadır." diye hükmeder. Bu madde ile finansal kiralama sözleşmeleri diğer yatırım seçeneklerine göre daha avantajlıdır.
- Teşvik belgesi bulunan varlıkların finansal kiralama yolu ile kiralınması ile kiralayan, teşvik belgesinde belirtilmiş olan haklardan ve indirimlerden yararlanma hakkını elde etmiş olacaktır.

2.3.Finansal Kiralamanın Ülke Ekonomisi Açısından Avantajları

Finansal kiralama ülke ekonomilerinde talebi arttırıcı ve ekonomiyi genişletici etkiye sahiptir. Yeni kurulan şirketlerin satın alma gücü ve kredibilitesi yeterli düzeyde olmadığından finansal kiralama yoluna başvururlar. İhtiyaç duydukları yatırım mallarını finansal kiralama ile kazanabilirler (Dinler,2000:522). Finansal kiralama ile işletmelerin modası geçmiş olan varlıklarını yeni teknolojilere sahip olanlarla değiştirme imkanı ortaya

çıkmiş olur ve ÷lke içinde katma değeri yüksek olan yatırımların bu varlıklar ile gerçekleştirilmesi sağlanır (Yalçıner ve diğerleri,2008:84).

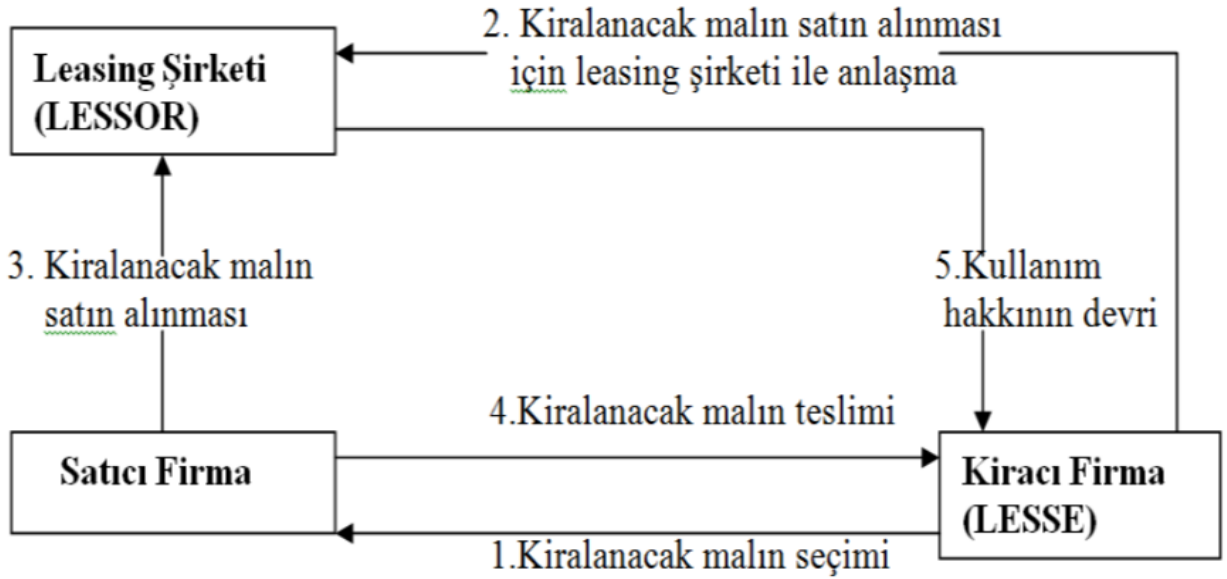
2.4. Finansal Kiralamanın Dezavantajları (Kiracı ve Kiraya veren yönünden)

- Finansal kiralama sözleşmesi ile malın kullanım hakkını elde eden kiracı bu malın kullanımında istediği gibi kullanım serbestisine sahip olamamaktadır. Örneğin malın yerinin değiştirilmesi durumunda kiralayandan izin alınması gerekmektedir.
- Menkul değeri birçoğunu finansal kiralama ile kiraya veren şletmeler kredi bulmakta sıkıntı çekebilir ve bu durum kredibilitenin düşük olmasına neden olabilmektedir.
- Kiralama dönemi sona erdiğinde kiralanan varlığın hurda değeri ortaya çıkacaktır. Bu hurda değeri yüksek ise kiralayan bu değeri elde edemez ve hurda değeri kaybı ortaya çıkar. Ancak kiracı sözleşmeye koyacağı madde ile kira dönemi sonunda söz konusu malı belli bir bedelle satın alabilir. Böylelikle kiracı malın hurda değeri yaralanamama riskini yok etmiş olmaktadır.
- Finansal kiralama taksitlerin yabancı para cinsinden belirlenmesi halinde kiracı taraf kur riskine maruz kalabilmektedir.
- Yatırımcı şletmelerin malları kiralayabilmesi için sahip olduğu varlıkları teminat olarak göstermesi söz konusu şletmenin kredi değeri düşmesine neden olmaktadır.
- Finansal Kiralama Kanunu'nun 33. maddesinde "Sözleşmenin kiralayandan feshi ile 30 uncu maddenin ikinci fıkrası uyarınca kiracı tarafından feshi hâllerinde, kiracı malı iade ile yükümlüdür. İade edilen malın üçüncü kişilere satılması hâlinde sözleşmede aksi bir değeri kararlaştırılmadıkça satış bedelinin, vadesi gelmemiş finansal kiralama bedelleri ile varsa kiralayandan bunu aşan zararı toplamından düşük olması durumunda aradaki fark kiracı tarafından kiralayana ödenir. Sözleşmede aksi bir değeri kararlaştırılmadıkça iade edilen malın satış bedelinin, vadesi gelmemiş finansal kiralama bedelleri ile varsa kiralayandan bunu aşan zararı toplamından yüksek olması durumunda aradaki fark kiralayandan kiracıya ödenir. İade alınan malın üçüncü kişilere finansal kiralama yöntemiyle kiralanması hâlinde de aynı esaslar uygulanır. Sözleşme kiracı tarafından feshedilirse kiracı malı geri vermekle beraber uğradığı zararın tazminini, kiralayandan talep edebilir." hükmü yer alır.

- Finansal kiralamanın bir yatırım alternatifi olarak işletmeler tarafından sıkça kullanılması bu işletmelerin pasifinde orantısızlıklar ortaya çıkarabilir ve borçluluk oranlarının artmasına neden olabilir. Bu durum da işletmelerin borcun kaldıraç etkisinden yararlanamamasına neden olabilmektedir.
- Finansal kiralama sözleşmelerinde kiralama süresi genellikle dört yıldır ve kiracı kiralamaya konu olan malı kullanmak zorundadır. Bu sürede söz konusu malın birtakım sebeplerle değiştirilmesi mümkün olmamaktadır.

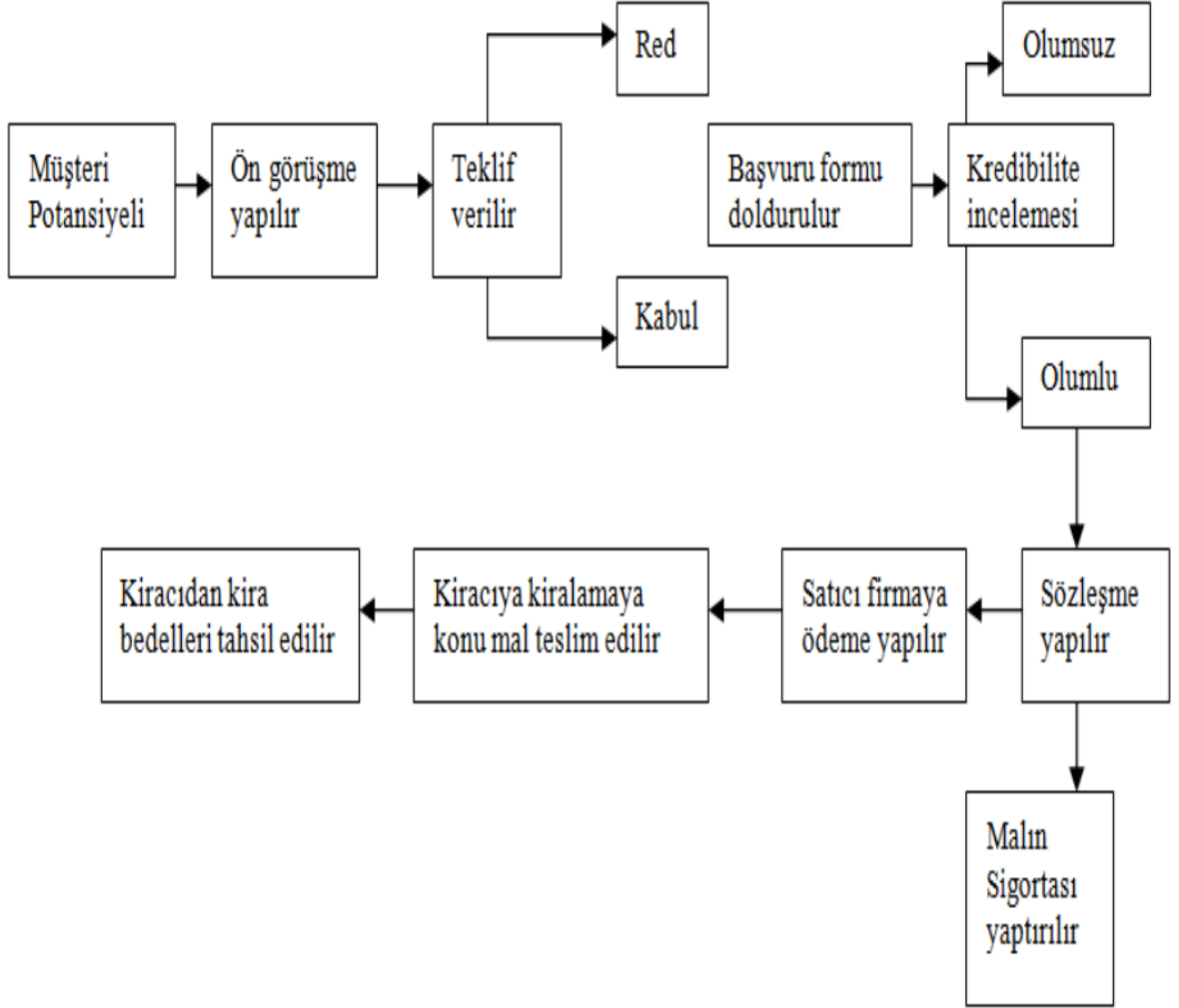
2.5. Finansal Kiralama İşleyişi ve İş Akışı

Finansal kiralama, yatırım yapan firmanın finansman ihtiyacının doğması ile başlar. Firma yatırımını gerçekleştirmek için farklı finansman yöntemleri kullanabilir. Bunlardan biri olan finansal kiralama da firma belli adımları izleyerek bu yatırımını finanse eder. Bu işleyişi kısaca özetleyen Şekil 3 ve Şekil 4 açıklamalarla birlikte aşağıda yer almaktadır.



Şekil 2.1. Finansal Kiralamanın İşleyişi

Şekil 3'e göre ilk olarak kiracı taraf kiralanan varlığın seçimini yapar. Daha sonra finansal kiralama şirketi ile kiralanan varlığın satın alınması için anlaşma yapılır. Satıcı taraf, kiralanan varlığın satın alınması için finansal kiralama şirketi ile görüşür. Kiralanacak varlık satın alınıp kiracı tarafa teslim edilir. Son olarak finansal kiralama şirketi kiralanan varlığın kullanım hakkını kiracı tarafa devreder.



Şekil 2.2. Finansal Kiralama İşleyiş İş Akışları

Şekil 4'te de finansal kiralamanın iş akışı gösterilmiştir. Buna göre finansal kiralamada müşteri potansiyeli belirlenerek ön görüşmeler yapılır. Ön görüşme sonucu teklif verilir. Teklifin kabul edilmesi durumunda başvuru formu doldurularak kredibilite incelemesine başlanır. Kredibilite olumlu sonuçlanırsa sözleşme safhasına geçilir ve kiralanacak varlığın sigortası yapılır. Satıcı tarafa ödeme yapıldıktan sonra kiralama konusu varlık kiracıya teslim edilir. Sözleşmede belirlenen koşullar ile kiracıdan kira bedelleri tahsil edilir.

3. İLLER BANKASI VE FİNANSAL KİRALAMA

Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılması ve Kurtuluş Savaşı'nın kazanılmasıyla harap haldeki ülkenin yeniden kalkındırılması gereği ortaya çıkmıştır. Ancak savaşın sona ermesi ve yeni kurulan devletin de mali imkanlarının kısıtlı olması sebebiyle yerel alt yapı sorunlarının giderilmesi mümkün olmamakla birlikte söz konusu devletin bu sorunları çözme gayreti vardı.

Bu bağlamda 1930'lu yıllara kadar yerel alt yapı sorunlarının çözümü için gerekli olan finansman özel ticari banka kredileri ile sağlanmıştır. Ulusal bankalar ekonomide güçlü bir konuma sahip olamamışlar, 1930'lu yıllarda para arzının kısıtlılığı kredilerin değerini artırarak faizleri yükseltmiş, bunun sonucunda da kamu kaynaklarının kullanılabileceği bir bankanın kurulması gerekliliği doğmuştur.

Belediyelerin altyapı ve imar alanlarındaki ihtiyaçların karşılamak üzere Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk'ün isteğiyle, 11 Haziran 1933 tarihinde 2301 sayılı Kanunla 15 milyon TL sermaye ile Belediyeler Bankası kurulmuştur. Banka kuruluş sermayesi artan nüfus ve şehirleşme ile kredi ihtiyacını karşılamamaya başlamış olup İl Özel İdareleri ve köylerin mali imkânların dışında bırakılması ve de faaliyet alanının genişletilmesi gibi durumlar göz önüne alınarak Belediyeler Bankası'nın Mahalli İdareler İmar Bankası'na dönüştürülmesi için 29.07.1944 tarihinde kanun tasarısı hazırlanmıştır. Tasarının Bütçe Komisyonu'nda görüşülmesi esnasında Belediyeler Bankası "İller Bankası" olarak değiştirilmiştir.

İller Bankası Genel Müdürlüğü 13.06.1945 tarihinde kabul edilen ve 23.06.1945 tarihinde de Resmi Gazete' de yayınlanan 4759 sayılı kanunun yürürlüğe girmesiyle resmen kurulmuştur. İller Bankası 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 77'nci maddesine göre faaliyet gösteren bir kalkınma ve yatırım bankasıdır.

26.01.2011 tarihinde kabul edilen ve 08.02.2011 tarihli Resmi Gazete' de yayımlanan 6107 sayılı kanunla "İller Bankası A.Ş." adını almıştır. Bu kanun ile belirlenen sermaye tutarı ise 9 milyar TL olmuştur. 15 Mart 2014 tarih ve 28942 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan 2014/6045 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile Banka nominal sermayesi 9 milyar TL'den 18 milyar TL'ye çıkarılmıştır.

Belediyeler Bankası kurulurken amaç, mali kaynak sağlamak iken İller Bankası'nın geliştirilmesinde ise mali kaynak sağlamanın yanında yerel yönetimlerin imar işleri de amaçlanmıştır.

İller Bankası'nın misyonu “yerel yönetimlere, kentsel ihtiyaçlarının karşılanabilmesi amacıyla uluslararası standartlarda proje üretmek ve geliştirmek, kredi sağlamak, danışmanlık yapmak ve teknik destek vermek yoluyla sürdürülebilir bir şehirleşmeye katkıda bulunmaktır.”

Vizyonu ise “modern kentlerin geliştirilmesi sürecine öncülük eden, hizmet kalitesi kanıtlanmış uluslararası bir kalkınma ve yatırım bankası olmaktır.”

3.1. İller Bankası Finansal Yapısı

Bankanın sermaye kaynakları 2 Temmuz 2008 tarihli ve “5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun’ a göre her ay Maliye Bakanlığı ve İller Bankası tarafından dağıtılacak vergi gelirleri paylarının toplamı üzerinden aylık olarak %2 oranında kesilecek miktarlardan, bankanın vergi ve diğer yasal yükümlülükler düşüldükten sonraki yıllık safi kârından %30 oranında ayrılacak paydan ve diğer mevzuat hükümleri ile banka sermayesine aktarılması uygun görülen paralar ile sermayeye eklenmek üzere yapılacak her türlü yardım ve bağışlardan oluşmaktadır(http://www.ilbank.gov.tr/dosyalar/faaliyet/Illbank_2016_Faaliyet_Raporu.pdf).

Belediyelerin finansmanını sağlamak amacıyla bankacılık faaliyetlerini yürüten İller Bankası'nın 2015-2016 yılı finansal bilgileri Tablo 9’da özet olarak gösterilmektedir. Tablo incelendiğinde bankanın toplam aktif büyüklüğünün %18 oranında artış ile yaklaşık 22 Milyar Türk Lirası’na ulaştığı görülmektedir. Özkaynak yeterliliği oldukça yüksek olan banka için bu oran yaklaşık olarak %65 civarındadır. 18 Milyar Türk Lirası olan sermaye tutarının da yaklaşık %65’i ödenmiştir. Bankanın sağlamış olduğu kredi tutarı 2016 yılında %25 gibi bir oranda artarak aktif büyüklüğünün yaklaşık %75’ini oluşturmuştur.

Çizelge 3.1. İller Bankası 2015-2016 Özet Finansal Bilgiler

	2015	2016	Değişim Tutan	Değişim Oranı (%)
Toplam Aktifler	18.430.828	21.843.394	3.412.566	18,52
Likit Aktifler ve Bankalar	4.910.977	4.747.877	(163.100)	(3,32)
Krediler	12.884.980	16.227.751	3.342.771	25,94
Özkaynaklar	12.557.062	14.116.874	1.559.812	12,42
Ödenmiş Sermaye	10.483.745	11.690.749	1.207.004	11,51
Faiz Gelirleri	1.050.568	1.211.708	161.140	15,34
Faiz Giderleri	127	565	438	344,88
Faiz Dışı Giderler	682.590	821.404	138.814	20,34
Faiz Dışı Gelirler	208.227	431.199	222.972	107,08
Vergi Öncesi Kar	779.904	1.109.566	329.662	42,27
Net Dönem Karı/Zararı	576.078	820.938	244.860	42,50

İller Bankası 2015-2016 verileri karşılaştırıldığında bankanın toplam aktiflerinin yaklaşık %19 oranında artış gösterdiği görülmektedir. Bankanın tahsis ettiği krediler %25 gibi bir oran ile yaklaşık 3.5 Milyon TL'yi bulmuştur. Gelir ve giderlere bakıldığında faiz gelirlerinin ve faiz dışı giderlerinin %15 ila %20 civarında artış gösterirken faiz dışı gelir %100 artışla 2 katına çıkarak 431.000 TL'ye ulaşmıştır. Bilanço kalemlerinin genel %20'lik bir artış gösterdiği 2015-2016 yılları arasında bankanın net dönem karı değişimi bu oranın yaklaşık 2 katı kadar bir artışla %42,50 olarak gerçekleşmiştir.

3.2. İller Bankası Ve Benzer Örnekleri

İller Bankası, Türkiye'nin içinde bulunduğu durum ve şartlarla yerel yönetimlerin önemini kavrandığının göstergesi olarak 1933 yılında kurulmuştur. 1945 yılında yapılandırılarak yerel yönetimlere finansman desteği sağlamış ayrıca yerel yönetimlerin altyapı ve üstyapı hizmetlerinde öncü kuruluş olmuştur.

İller Bankası Türkiye'ye özgü bir yatırım ve kalkınma bankasıdır. Dünyada yerel yönetim bankaları bulunmakla birlikte tam olarak İller Bankası ile benzer olan örnek bulunmamaktadır. Dünyadaki yerel yönetim bankaları örneklerinde daha çok kredi fonksiyonu üzerinde odaklanılmış olup ayrıca yerel yönetimlere kısa veya uzun vadeli

krediler tesis edilir. Dünyadaki örneklerine ABD, Finlandiya ve Japonya gibi pek çok ülkede rastlanmaktadır.

Amerika Birleşik Devletleri'nde eyaletlerden daha küçük olan yönetim birimlerinin düşük maliyetlerle borçlanmalarına olanak sağlayan ve kamuya ait olan yerel yönetim bankaları bulunmaktadır. Amerika'daki yerel yönetim bankası örneği Vermont Yerel Yönetim Bankası'dır. 1969 yılında kamu sermayeli olarak kurulmuştur. Vermont Yerel Yönetim Bankası genellikle sabit faizli tahviller ihraç etmektedir. Bu tahviller iki çeşit olarak ihraç edilir. İlki kanalizasyon sistemi, kamulaştırma, gayrimenkul ve altyapı hizmetleri amacıyla olan "genel yükümlülük tahvilleri"; diğeri ise elektrik, gaz üretimi, su dağıtım ve arıtım amacıyla kurulacak tesislerin finansmanı amacıyla olan "gelire endeksli tahviller" dir. Bu banka düşük bir sermaye ile çalışmakta olup borçlanma aracı ihraç ederek finansmanını sağlamaktadır.

Japonya'da ise yerel yönetimler genel ve özel olarak ikiye ayrılmaktadır. Genel yerel yönetimler valilikler ve belediyeler olarak ikiye ayrılırken, özel yerel yönetimler ise özel bölge yönetimleri, yerel yönetim birlikleri ve yerel kalkınma birlikleri olarak gruplandırılabilir (Clair,2010:6). Yerel yönetimler, hükümet ya da Japonya Yerel Yönetim Bankası'ndan (Japan Finance Organization for Municipalities- JFM) borçlanmaktadırlar.

1 Haziran 1957 tarihinde sermayesi kamuya ait olarak kurulan Japonya Yerel Yönetim Finansman Kuruluşu'nun varlıkları 1 Ağustos 2008 tarihinde sermayesi yerel yönetimlere ait olan Japonya Yerel Yönetim Bankası'na devredilmesiyle 1 Haziran 2009 tarihinde Japonya Yerel Yönetim Bankası faaliyete başlamıştır. Japonya Yerel Yönetim Bankası hükümet tarafından belirlenen borçlanma limitleri uyarınca yerel yönetimlere kredi imkanı sunan ve bu imkanını da tahvil ihracı ile sağlayan yerel yönetim bankasıdır.

Finlandiya'da ise Yerel Yönetimler Emeklilik Fonu tarafından 1990 yılında kurulan Finlandiya Belediye Finansman Şirketi (Municipality Finance Plc- MUNIFN) faaliyet göstermektedir. Bu şirket 2001 yılında Belediye Konut Finansman Şirketi ile birleşmiştir. MUNIFIN uluslararası sermaye piyasalarına tahvil ihraç edip borçlanarak yerel yönetimlere düşük maliyetli finansman sağlamaktadır ve böylelikle yerel yönetimlerin borç yükünün çoğunu sağlayan bir yerel yönetim bankası olmuştur(<http://sosyoekonomi.dergipark.gov.tr/download/article-file/197864>).

İller Bankası yukarıda da görüldüğü gibi dünyadaki yerel yönetim bankaları örneklerinden farklılık göstermektedir. Dünyadaki örneklerde temel görev kredi sağlayabilmektir. Ancak Belediyeler Bankası'ndan dönüşen İller Bankası, ilk etapta bu amaca yönelik olarak kurulmuş olup 1945 yılında kredi verme fonksiyonuna ek olarak yatırım ve danışmanlık fonksiyonu eklenmiştir. Bu özellikleriyle diğer yerel yönetim bankalarından ayrılmaktadır.

3.3.İller Bankasının Amaçları

Banka'nın amacı, "İl özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile münhasıran bunların üye oldukları mahalli idare birliklerinin finansman ihtiyacını karşılamak, bu idarelerin sınırları içinde yaşayan halkın mahalli müşterek hizmetlerine ilişkin projeler geliştirmek, bu idarelere danışmanlık hizmeti vermek ve teknik mahiyetteki kentsel projeler ile alt ve üstyapı işlerinin yapılmasına yardımcı olmak ve her türlü kalkınma ve yatırım bankacılığı işlevlerini yerine getirmektir."

Amaçları gerçekleştirmek üzere;

- "Banka Türk Lirası ve döviz cinsinden her türlü nakdi ve gayrinakdi kredi açabilir, her türlü menkul kıymet satın alıp satabilir, tahvil ve borçlanma kredisi verebilir.
- Faaliyetleri konusunda araştırma, proje geliştirme ve danışmanlık hizmeti yapabilir ya da yaptırabilir, teknik yardım verebilir. Yerel yönetimlerin daha iyi çalışabilmesi için teşvikler sağlayabilir.
 - Bankanın öncülüğünde şirket kurabilir ve devredebilir.
 - Sigorta acenteliği yapabilir.
 - Gerekli izinleri almak kaydıyla yurtiçinde ve yurtdışında şube ve temsilcilik açabilir.
- Yurt içi ve yurt dışı finansman kurumlarıyla işbirliği yapabilir, bunların katıldığı ulusal ve uluslararası kuruluşlara üye olabilir.
- Yurt içi ve yurt dışı finansman kuruluşları ile para ve sermaye piyasalarından ve her türlü fonlardan kaynak sağlayabilir.
- Amacının gerçekleşmesine yardımcı olacak her türlü kalkınma ve yatırım bankacılığı işlemlerini yapar.
- Ana Sözleşmede belirtilen diğer faaliyetleri yürütür.

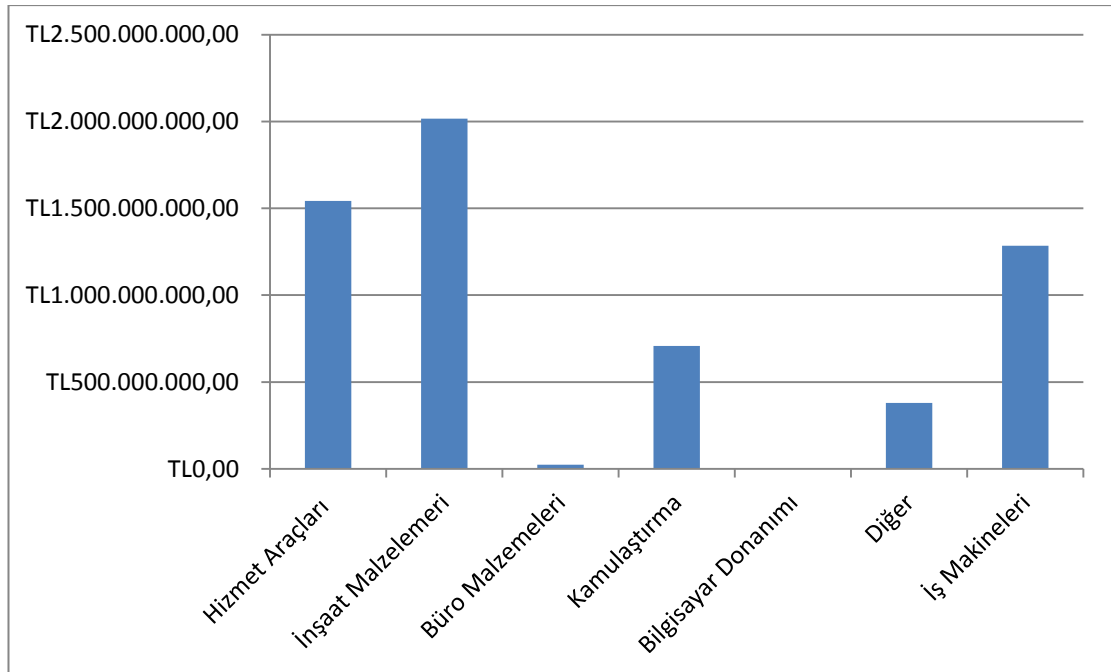
- Bakanlık tarafından talep edilen özel projeler ve kentsel altyapı projeleri ile yapım işlerini yapar veya yaptırır.
- Bankaya kaynak temin etmek üzere, proje kaynağı için herhangi bir borç ve şartlı yükümlülük altına girmemek kaydıyla kâr amaçlı gayrimenkul yatırım projeleri ile uygulamalar yapar veya yaptırır.”

Banka yukarıda belirtilen görevlerini özkaynaklarından, genel bütçeden aktarılan fon ve hibeler ile yurtdışı banka ve kuruluşlardan sağladığı finansman kaynakları ile yerine getirir.

3.4.İller Bankası ve Finansal Kiralama

İller Bankası kurulduğunda ilk hedeflenen yerel yönetimlerin finansman ihtiyaçlarını karşılamaktı. Ancak bu finansman ihtiyacı ilerleyen zamanlarda artarak araç-gereç ve malzeme alımlarını da kapsamıştır. İller Bankası 2004 yılında araç-gereç ve malzeme alımı ödemelerine başlamıştır.

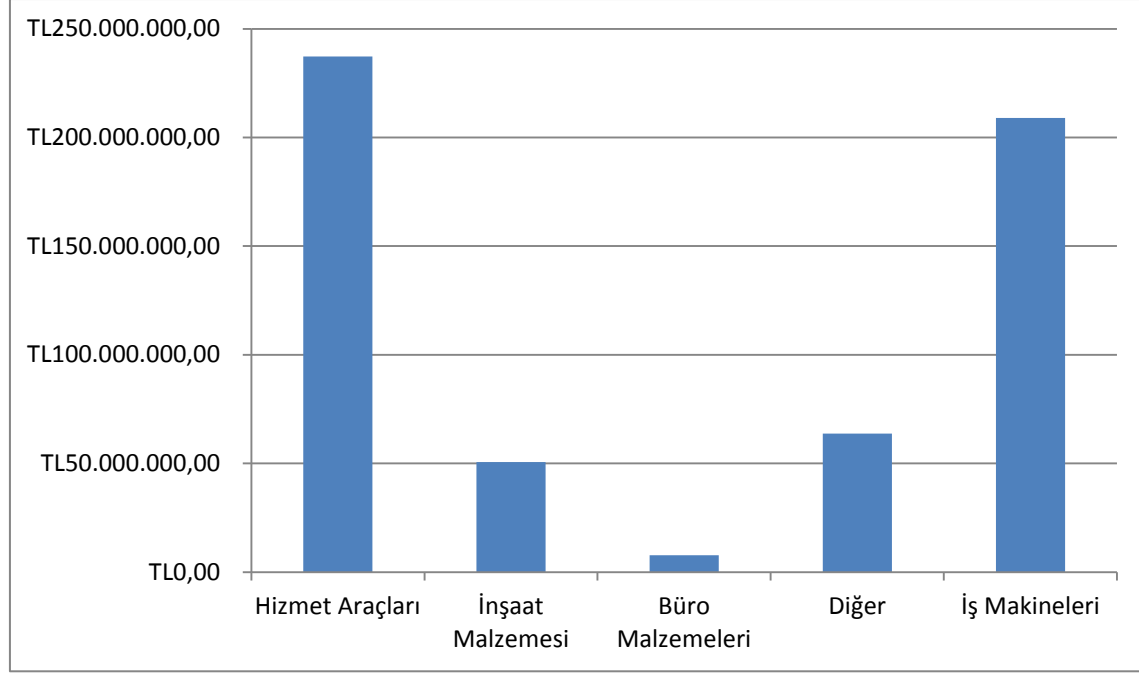
Çizelge 3.0.2. 2004-31.01.2018 tarihleri arasında Kredili Araç-Gereç ve Malzeme Alımı



Yukarıdaki tabloda İller Bankası A.Ş.’nin 14 yıllık sürede araç-gereç ve malzeme alımı tutarları yer almaktadır. Buna göre hizmet araçları toplam tutarı 1.541.841.920,75 TL, inşaat malzemeleri toplam tutarı 2.015.577.177,35 TL, kamulaştırma tutarı

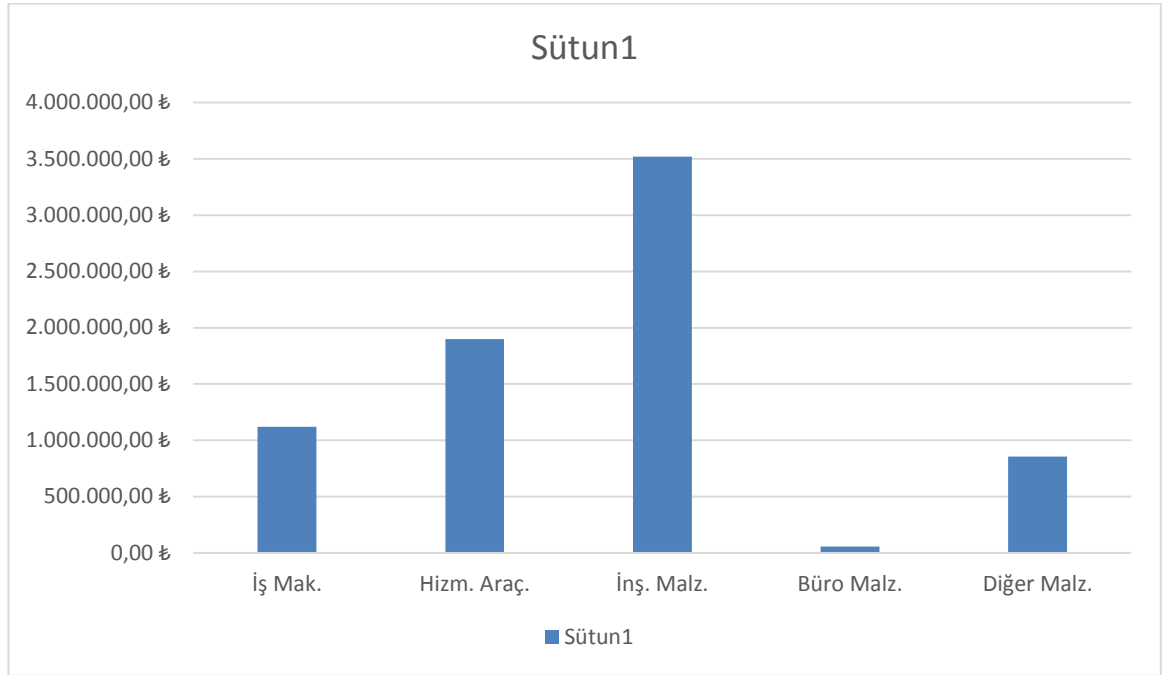
707.673.072,09 TL, iş makineleri 1.285.163.626,51 TL, büro malzemeleri 24.578.431,78 TL, bilgisayar donanımı 319.858,89 TL ve diğer alımların tutarı ise 379.461.767,27 TL olarak belirtilmiştir.

Çizelge 3.3. Kredili Araç-Gereç ve Malzeme Alımı (01.01.2016-31.12.2016)



2016 yılında İller Bankası'nın yerel yönetimlere kullandırtmış olduğu kredi tutarları Tablo 15'da gösterilmiştir. Buna göre hizmet araçları için 237.305.330,23 TL, inşaat malzemeleri için 50.563.297,04 TL, iş makineleri için 209.034.074,46 TL, büro malzemeleri için 7.680.708,47 TL ve diğer malzemeler içinse 63.738.713,04 TL kredi kullandırılmıştır.

Çizelge 3.4. 01.01.2017-31.12.2017 tarihleri arasında Kredili Araç-Gereç ve Malzeme Alımı



Tablo 16’de İller Bankası A.Ş.’den 2017 yılında yerel yönetimlerin kullanmış olduğu kredi tutarları yer almaktadır. Buna göre hizmet araçları kapsamında kamyon, kamyonet, pick-up, cenaze aracı, itfaiye aracı, otobüs, yakıt tankeri, ambulans ve minibüs bulunmakta olup tüm bu araçlar için kullandırılan kredi tutarı 197.165.448,97 TL’dir.

İnşaat malzemeleri kapsamında pe boru, çelik boru, Duktıl boru, beton boru, koruge boru, pvc boru, vana, klor cihazı, boru-pompa ve asfalt malzemesi yer almaktadır. Bu kapsamda ise kullandırılan kredi tutarı 383.763.331,72 TL’dir. Büro malzemeleri kapsamında kullandırılan kredi miktarı da 6.288.397,54 TL ve diğer malzemeler için kullandırılan kredi tutarı ise 94.809.072,09 TL ‘dir. İller Bankası’nın malzeme araç-gereç kredi faizi %11 olup 48 ay vadelidir.

6107 no’ lu İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun’ un 3. maddesinin 2. Bendine göre “Bankanın öncülüğünde bir şirket kurulabilir ve devredilebilir.” ve İller Bankası Anonim Şirketi Ana Sözleşmesinde yer alan “Her türlü taşıt, menkul ve gayrimenkul mallar alır, satar, kiralar, kiraya verir, leh ve aleyhte rehin, ipotek, intifa, irtifak hakları, gayrimenkul mükellefiyetleri ve diğer ortaklıkları tesis edebilir.” maddesiyle İller Bankasının yerel yönetimlerin finansman ihtiyacını karşılamak için bir şirket kurabilmesi yönünde bir engel olmadığı açıkça belirtilmiştir.

Yerel yönetimler İller Bankası A.Ş. desteğiyle finansal kiralama ya da faaliyet kiralaması ile çeşitli avantajlar elde edebilir. Buna göre yerel yönetimler yeni teknolojilere sahip olabilmek için eskiyen ürünlerini satarak finansal kiralama yolunu seçebilirler. Finansal kiralama ile ihtiyaç duyulan son teknolojik ürünlerin bedelini kredili satın alınmış gibi ödeyip bu ürünleri daha uzun vadede kullanabilir ve istenirse vade sonunda uygun bir bedel karşılığında bu ürünleri satın alabilirler. Finansal kiralama yöntemleri ile ihtiyaç duyulan varlıklar kısa vadeli projeler için daha kolay elde edilebilir ve proje bitiminde de bu varlıkları iade edilebilirler.

3.4.1. İller Bankası için finansal kiralamanın faydaları

İller Bankası finansal kiralama yöntemini kullanarak pek çok açıdan yarar sağlayabilir:

- İller Bankası bünyesinde oluşturulacak şirket ile bankanın ortağı ve de müşterileri konumunda bulunan yerel yönetimlere ve bu yerel yönetimlerin sahip olduğu şirketlere hizmet sunulabilir. Böylelikle elde edilen kar ile oluşturulan şirketin devamlılığı sağlanabilir.
- Banka ortaya çıkan aktif riskini yeni bir şirket kurarak en aza indirgeyebilir ve bu sayede banka, fonların yerel yönetimlerin ihtiyaçları doğrultusunda aktarılmasına olanak sağlamış olacaktır.

3.4.2. Finansal kiralamanın yerel yönetimlere faydaları

Finansal kiralama ile yerel yönetimler;

- Sahip olmak istedikleri ürünleri kiralayarak kullanabilecek ve kira süresi sonunda da düşük bir miktar ödeyerek satın alabilecektir.
- Yerel yönetimlerin sahip olduğu eski ürünlerin yeni ve modern teknolojik ürünlerle değiştirilmesi finansal kiralama ile mümkün olmaktadır.
- Yerel yönetimler kısa süreli olabilecek projeler gerçekleştirmek istediklerinde bu süre içinde kullanabilecekleri varlıkları finansal kiralama ile elde edebilirler.

Örneğin Adana Büyükşehir Belediyesi 182 yeni aracın satın alınması için finansal kiralama yöntemine başvurmuştur. Finansal kiralama yöntemi ile alınacak araçların kendilerini 2-3 yıl içerisinde amorti edeceği ve finansal kiralama sözleşmesi bitiminde de

söz konusu araçların belediye mülkiyetine düşük bedeller karşılığında geçecek olması da finansal kiralama yönteminin tercih edilmesinde önemli rol oynamıştır. Adana Büyükşehir Belediyesi'nin kiralama yöntemini tercih ettiğinde, kazandıracağı tutar 2 milyon 175 bin Türk lirası iken, finansal kiralamayı tercih etmesi durumunda ise 4 milyon 52 bin Türk lirasının kuruma kazandırılacağı tespit edilmiştir. Finansal kiralama ile kiralanacak araçlara ilişkin vergi, sigorta vb. giderleri kiralamayı yapacak olan finans kuruluşu tarafından yapılacağından belediyenin bu yönden de tasarruf etmesi söz konusudur.

Yerel yönetimlerin ekonomik anlamda sıkıntı içinde oldukları durumlarda taşıt ve iş makinesi alımlarında finansal kiralamaya başvurabilmektedirler.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Finansal kiralama, işletmelerin banka dışı finansman kaynakları arasında tercih ettikleri bir finansman yöntemidir. Varlıkları satın almak yerine uzun veya orta vadede kiralanmasını konu edinen finansal kiralama, işletmelerin finansal karar alırken göz önüne alması gereken bir tekniktir. Bu tekniğin yaygınlaşması İkinci Dünya Savaşı sonrası ortaya çıkan teknolojik gelişmeler, işletmelerde modernleşme hareketleri ile mümkün olmuştur. Bugün ise birçok çok uluslu şirketin ihtiyaç duyduğu bir yöntem haline gelmiştir. Türkiye’de ise yeni yeni gelişmekte olan bu teknik, Amerika ve Avrupa’da olduğu kadar yaygın değildir. Türkiye’de ilk olarak 1977 yılında adını duyuran finansal kiralama yöntemi, 16.12.1983 tarih ve 83/7506 sayılı Kararname ve 25.02.1984 tarihli Resmi Gazete’ de yayınlanan “Özel Finans Kurumları” tebliğinin 20. maddesinde “Kira Sözleşmesi” olarak yer almış ve daha sonra 28.06.1985 ve 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu ile finansal kiralama işlemleri uygulanmaya başlanmıştır. BDDK tarafından hazırlanan Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanun Tasarısı Taslağı 28 Nisan 2009 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi’ ne gönderilmiş ve 21 Kasım 2012 tarihinde 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu yürürlüğe girmiştir.

Kiralama maliyetlerinin düşük olması, yabancı kaynaklara olan ihtiyacı azaltması, değişen teknolojiye uyumu kolaylaştırması, normal satın alma işlemine göre düşük risk içermesi, esnek ödeme planına sahip olması, iflas durumunda finansal kiralama konusu varlığa el konulamaması, banka kredilerine oranla daha düşük kredi değerlerinin olması, sözleşme süresi bitiminde kiralanmış varlığın mülkiyetine de sahip olunabilmesi ve işletmelerin özkaynaklarını kullanmamasına imkan sağlaması finansal kiralamanın sahip olduğu avantajlardan birkaçıdır.

Finansal kiralama, kiracının varlığın kullanım hakkında kısıtlarının bulunması, enflasyon sebebiyle kur riskinin ortaya çıkması, kira ödemelerinin gider olarak gösterilmesi sebebiyle vergi avantajından yararlanılamaması gibi dezavantajlara da sahiptir.

Hükümetin 2016-2018 dönemi yatırım programı AB Fonları İle Finanse Edilecek Projeler kapsamında finansal kiralamaya yer verilmesi ile kamu yatırımlarında finansal kiralama ön plana çıkmaya başlamıştır. Finansal kiralamanın sağlamış olduğu kolaylık ve

avantajlar yerel yönetimlerce dikkate alınmaya başlanmıştır. Yerel yönetimlerin altyapı yatırımlarında kullanılmak üzere iş ve inşaat makinelerine ihtiyaç duymaları finansal kiralamaya olan talebi arttırmaktadır. Ayrıca KDV oranının %1 olması da bu finansman yöntemini tercih edilebilir kılmaktadır.

Adana Büyükşehir Belediyesi, 182 adet aracın alımını finansal kiralama yöntemi ile yapmak amacıyla Devlet Malzeme Ofisi (DMO) üzerinden alım yapılmasını planlanmıştır. Finansal kiralamanın avantajları göz önüne alınmış, finansal kiralama ile elde edilen taşıtların 2-3 yıl içerisinde kendini amorti edebileceği görülmüş ve finansal kiralama sözleşmesi bitiminde düşük bedeller ile söz konusu araçların belediye bünyesine alınabileceği ve böylelikle önemli bir tasarrufun sağlanabileceği anlaşılmıştır. Finansal kiralama ile alınan taşıtların yedek parça, sigorta gibi giderlerinin de kiralayan tarafından karşılanıyor olması finansal kiralamanın doğru bir yöntem olduğunu göstermiştir.

6107 no'lu İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun' un 3. maddesinin 2. bendinde “Bankanın öncülüğünde bir şirket kurulabilir ve devredilebilir.” İfadesi yer almaktadır. Aynı zamanda 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring Ve Finansman Şirketleri Kanunu'nun 2. maddesi' nin 2. bendinde “Bankalarca yapılan faktoring işlemleri ile katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarınca yapılan finansal kiralama işlemleri bu Kanun hükümlerine tabidir.” hükmü bulunmaktadır. Bu iki husus bir arada değerlendirildiğinde İller Bankası'nın hem bir finansal kiralama şirketi kurarak faaliyet gösterebileceği hem de hâlihazırdaki bünyesinde bu işlemleri yürütebileceği görülmektedir. Yeni bir şirket kurmanın maliyetleri ve hâlihazırda bu işlemleri yürütebiliyor olmanın bir arada değerlendirilmesi sonucunda yeni bir şirket kurmak yerine Banka bünyesinde gerçekleştirilmesi daha mantıklı olacaktır.

İller Bankası'nın ana amacının yerel yönetimlere finansman sağlaması olduğu düşünüldüğünde, yerel yönetimlerin finansman ihtiyaçlarına farklı seçenekleri sunması hem banka hem belediye açısından avantajlı olacaktır. Bu konuda belediyelerin kredi ihtiyaçlarına sebep olan yatırımların kredi dışında farklı finansman yöntemleri ile yapılabileceği ele alınmalıdır. Bu konuda tez içinde tablolar aracılığıyla gösterilen kredi kullanım alanları irdelenmelidir. Bu tablolar özet bir şekilde aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Bu tablonun ilk iki sırasında bulunan “İş Makinası” ve “Hizmet Araçları” finansal kiralamaya konu olabilecek yatırım türleridir. Bu yatırımların kredi ile değil finansal kiralama ile gerçekleştirilmesi halinde sağlanacak avantajlar değerlendirilerek

belediyelere farklı finansman yolları gösterilebilir. Bu yatırımların kredi ile gerçekleştirilmesi halinde ödenecek olan %8 KDV oranının finansal kiralama yönteminde %1'e düşebilme fırsatı finansal kiralamayı daha cazip hale getirmektedir. Bu sayede %7 gibi ciddi bir oranda kazanç söz konusu olmaktadır. Ayrıca finansal kiralama yapılan yatırım konusunun sigorta, vergi gibi giderlerinin de kiralayana ait olması finansman ihtiyacı olan kurumlar için bir avantaj teşkil etmektedir. Nitekim bu yatırımları finansal kiralama yöntemi ile yapmayı planlayan belediyeler de bulunmaktadır.

Kredili Araç-Gereç ve Malzeme Alımı 2004-2018 Yılları (Milyon TL)

	2004-2013	2014	2015	2016	2017
İş Makinası	730	52	179	209	115
Hizmet Araçları	839	97	171	237	197
Boru Pompa	166	11	4	80	69
İnşaat Malzemesi	1166	135	150	181	383
Büro Malzemesi	10	1	1	7	6
Diğer	188	19	15	63	94
Toplam	3099	315	520	777	864

Finansal kiralama, hükümetin yatırım programında yer alması ile Türkiye'de önem kazanmaya başlamıştır. Finansal kiralamanın bu anlamda avantajlara sahip olması ve yerel yönetimlerin finansal kiralamayı tercih etmeleri hem kiracı konumunda olan taraflara hem de kiralayana sıfatına sahip olacak İller Bankası'na kazanç sağlayacaktır. Yerel yönetimler finansal kiralama yöntemi ile özkaynaklarını kullanmadan finansman sağlayabilecektir. İller Bankası da ana amacı olan belediyelere hizmet sunma işlevini yerine getirirken alternatif bir finansman yöntemi olarak finansal kiralamayı yerel yönetimlere sunmalıdır. Bunun için ilk olarak bankanın kredi değerlendirme ve tahsis biriminin altında kurulacak bir ekip ile finansal kiralamanın fizibilite etüdü yapılmalıdır. Daha sonra bankaya bağlı ayrı bir finansal kiralama şirketi ya da banka çatısı altında kurulacak bir finansal kiralama birimi ile yerel yönetimlere finansman imkânı sunulabilir.

KAYNAKLAR

1. Akgüç, Ö.(2009). *Dış Ticaret Finansmanı*, Arayış Basım ve Yayıncılık, İstanbul.
2. Altop, A.(1990). *Özellikle Taşınır Yatırım Mallarına İlişkin Finansal Kiralama (Leasing) Sözleşmesi*, Banka ve Ticaret Enstitüsü yayınları, Adalet Matbaası, Ankara, 1. Baskı.
3. Balık, Y.(2013).*Havayolu İşletmelerinde Finansal Kiralama*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
4. Bengü, G.Z. (2007).*Uluslararası Muhasebe Standartları ve Türk Mevzuatında Finansal Kiralama İşlemleri ve Muhasebeleştirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
5. Berk, N.(2000). *Finansal Yönetim*, Türkmen Kitabevi, İstanbul.
6. Ceylan, A.(2001). *İşletmelerde Finansal Yönetim*. (7. Baskı), Bursa: Ekin Kitapevi.
7. Ceylan, A.(1998).*Finansal Teknikler*, Ekin Kitabevi, Bursa.
8. Çakan, C.(2006).*Finansal Kiralama (Leasing) ve Türkiye Uygulaması*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi SBE, Malatya.
9. Çondur, F., Evlimoğlu U., Bozdağlıoğlu Y.(2008). *Finansal Yenilikler Kapsamında Leasing'in KOBİ'lerde Kullanımına İlişkin Bir Araştırma*, Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt:4, Yıl:4, Sayı:27.
10. Dinler, Z. (2002), İktisada Giriş, 8. Baskı, Bursa: Ekin Kitabevi.
11. Dolu, E.(2006).*Finansal Kiralama İşlemleri ve Muhasebesi*, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi ABD, Kocaeli.
12. Ergül, N. ve Dumanoğlu, S.(2003). *Finansal Kiralama*, 1. Baskı, İstanbul: Der Yayınları.
13. Erol, C.(1999). *İşletmelerde Finansal Yönetim*, İmge Kitapevi, Ankara.
14. Erol, A, Yıldırım A. E. ve Toroslu M. V.(2011).*Tüm Yönleriyle Finansal Kiralama (Leasing)*, Ankara: Yaklaşım Yayıncılık.
15. Ersan, İ.(1985). *Leasing'i Beklerken*, Para ve Sermaye Dergisi, Mart.
16. Gapenski, L. C., ve Reiter K. L.; *Lease Financing And Business Valuation* www.ache.org. Health Administration Press. 2009. http://www.ache.org/pubs/Hap_Companion/Gapenski%20FHF/FHFOLCH15clean.pdf
17. Gümüş, M., Yereli, A.B.(2015). *Yerel Yönetimlerin Finansmanında Yerel Yönetim Bankacılığı Uygulaması, İller Bankası Örneği ve Türkiye İçin Öneriler*

18. Günay, B. (2013). *Türkiye’de Leasing ve Leasing Şirketlerinin Etkilerinin VZA ile Ölçülmesi*,(Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi), Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Trabzon.
19. FİDER (Finansal Kiralama Derneği), *Finansal Kiralama Hukuku Sempozyumu*, Görüşme Tutanağı, İstanbul, 2004, s.13.
20. Kaya A. (2007). *Alternatif Bir Finansman Yöntemi Olarak Finansal Kiralama Ve Malatya’daki Kobi’ler Açısından Bir Değerlendirme*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
21. Kılıç, Z.(1991). *Yeni Bir Finansman Yöntemi: Leasing*, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı, Sayı: 10 Ankara.
22. Kırpıcı, B.(2001). “*Herşey Mezopotamya ’da Başladı*”, Leasing Dünyası, Sayı: 2.
23. Kocaağa, K.(1999). *Türk Özel Hukukunda Finansal Kiralama (Leasing) Sözleşmesi*, Ankara.
24. Koç, M.(2004). *Finansal Kiralama (Leasing)*, 2. baskı, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., Mayıs.
25. Kondak, N.(2002). *İşletmelerde Finans Sorunu ve Çözüm Yolları*, 2. Baskı, İstanbul: Der Yayınları.
26. Köteli, A.(1991). *Karşılaştırmalı Hukuk Ve Türk Hukukunda Finansal Kiralama*, 1. Baskı, İstanbul: Kazancı Kitap Ticaret A.Ş.
27. ÖZTAŞ, S., (2010) “*Finansal Kiralama İşlemleri ve Muhasebeleştirilmesi*”, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme A.B.D., Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.
28. Sipahi, B.(2004). *Leasing İşlemleri ve Muhasebesi*, Türkmen Kitapevi, İstanbul, .
29. Söyler, İ.(2007). *Mali Teşvik Uygulamaları Açısından Finansal Kiralama*, Ankara: Yaklaşım Yayıncılık.
30. Şenay E.(1987). *Finansal Kiralama*, Tarihsel ve Güncel Ekonomi de Diyalog Dergisi, İstanbul.
31. TOPUZ, M.(2013).6361 Sayılı *Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu Çerçevesinde Finansal Kiralama Sözleşmesi*, Ankara, Adalet Yayınevi.
32. Toroslu, M. V.(2000). *Leasing İşlemleri Ve Muhasebesi*, 1. Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., Ocak.
33. Toroslu, M. V.(2000). *Çağdaş Finansal Teknikler*, İstanbul: Beta Yayınevi.
34. Tuğlu, A., Özkan A.(2007). *Finansal Kiralama İşlemleri*, Yaklaşım Yayıncılık, Ankara.

35. Uyanık, S.(1988). *Proje Finansmanında Finansal Kiralamanın Rolü Türkiye Örneği*, TOBB Yayınları, Ankara.
36. Uzun, P.(2016). *Türkiye’de Finansal Kiralama ve Faaliyet Kiralaması: Tarım Sektörü Örneği (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi)*, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, İstanbul.
37. Vural, A.(2006). *Türkiye’deki Leasing İşlemlerinin Karşılaştırmalı Analizi*, Ankara: Yüksek Lisans Tezi Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
38. Yalçın, K. ve diğerleri (2008), *Finansal Teknikler ve Türev Araçlar*, 1. Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi.
39. Yılmaz, Ö. F.(1985). *Bir Yatırım Finansman Yöntemi Olarak Leasing (Kiralama) Uygulaması*, Vergi Dünyası Dergisi, Haziran, S. 46.
40. CLAIR - Council of Local Authorities for International Relations (2010), *LocalGovernment in Japan*, <<http://www.clair.or.jp/e/pub/surveys.html>>,
41. <http://www.leaseurope.org/index.php?page=rental-leasing-introduction>
42. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/12/20121213-1.htm>
43. <http://sosyoekonomi.dergipark.gov.tr/download/article-file/197864>
44. http://www.ilbank.gov.tr/dosyalar/faaliyet/Ilbank_2016_Faaliyet_Raporu.pdf
45. <https://www.sayistay.gov.tr/tr/Upload/95906369/files/dergi/pdf/der48m4.pdf>
46. <http://www.fortuneturkey.com/kamu-yatirimlarinda-leasing-donemi-42495>
47. https://www.fkb.org.tr/Sites/1/upload/files/31032017_FinansalKiralama_Sektor_Raporu-1523.pdf

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı :HORIZUM ÖZSOY Şebnem Gülsüm

Doğum yılı ve yeri :1988,Erzurum

Telefon : (0312)508 81 42

E-mail : gozsoy@ilbank.gov.tr

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet Tarihi
Yüksek Lisans	Ankara Üniversitesi SBF İşletme	2015-...
Lisans	Ankara Üniversitesi SBF İşletme	2012
Lise	Erzurum Lisesi	2006

Yabancı Dil

İngilizce

Hobiler

Piyano çalmak



İL BANK
TÜRKİYE'NİN YAPICI GÜCÜ